ښځه او ټولنه

Ketabton.com

راټولونکی : واحدالله ؛پاخون؛

۱۳۹۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

لړلیک

لومړی څپرکی -- --------------- ۱
ښځه څوک ده -- -------------- ۱
ښځه الله د څه لپاره پيدا کړې ده --------- --- ۲
د ښځې په اړه د پوهانو او څېړونکيو نظر -- ۳
دوهم څپرکی ----------------------------- --- ۴
ښځه د تاريخ په بيلابيلو پړاوونو کې --- ۴
په يونان کې -------------------------------------- -- ۵
اوسني دورې --------------- --- ۵
په روم کې -- ۵
په مصر کې ---------------- --- ۶
په هند کې -- ۶
د عربو په جاهليت کې --- ۷
په امريکا کې -- ۸
په فرانسه کې ------------------ --- ۹
په نورو اروپا کې ------- --- ۱۰
دريم څپرکی -- ۱۰
ښځه په بېلا بېلو مذهبونو کې ----- -- ۱۰
په يهوديت کې ---- -- ۱۰
په مسيحيت کې ------------- -- ۱۰
ښځه په اسلام کې --- ۱۱
په اسلام کې د ښځو مقام -- ۱۲
د ښځو اوچت مقام قرانکريم په رڼا کې --- ۱۳
د ښځو اوچت مقام د نبوي احاديثو په رڼا کې ------ --- ۱۴
د ښځې حقوق په اسلام کې --- ۱۶
اقتصادي حقوق ------------------------ --- ۱۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیاسي حقوق ---------- ۱۷
ټولنیز حقوق ---------- ۱۷
د زده کړی حق ---------- ۱۷
د کار کولو حق ---------- ۱۹
پر خاوند د ښځې حقوق ---------- ۱۹
مادي حقوق ---------- ۱۹
د مهر حق ---------- ۲۱
د نفقې حق ---------- ۲۱
معنوي حقوق ---------- ۲۱
ښه چلند ---------- ۲۱
د ښځې د حیثیت او شرافت خوندیتوب ---------- ۲۱
د میرمنې د جنسي غریزي پوره کول ---------- ۲۱
د دین تعلیم او عبادت ته هڅول ---------- ۲۱
د ښځو د وړو تیروتنو سترګې پټول ---------- ۲۱
له نا مشروع وهلو څخه ځان ساتل ---------- ۲۱
د ښځې د عیبونه او رازونه پټول ---------- ۲۱
د خپلې مېرمنې په اړه نیک نظر درلودل ---------- ۲۲
په اسلام کې د نارینه او ښځې اړیکې ---------- ۲۲
څلورم څپرکی ---------- ۲۳
ښځه په افغانسان کې ---------- ۲۳
افغان میرمنې ---------- ۲۳
د افغان ښځو شورا ---------- ۲۶
د مجاهدینو او طالبانو دوره ---------- ۲۷
چادري ---------- ۲۷
21 پیړۍ ---------- ۲۹
سیاست او کاري ځواک ---------- ۳۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغان ملي پولیسو ښځینه افسران -- ۳۱
زده کړې -- ۳۲
ورزش -- ۳۵
واده او پلارونه -- ۳۵
د ښځو حقوق په اساسي قانون --- ۳۶
د ښځو سیاسي حقوق -- ۳۶
د بیان ازادۍ حق --- ۳۶
د انتخابېدلو او انتخابولو حق --- ۳۶
سیاسي ګونونو جوړولو حق -- ۳۶
د مدني ټولنو جوړولو حق -- ۳۶
سوله یزې مظاهرې کولو حق -- ۳۶
د دولت څخه د پوښتنې کولو حق -- ۳۷
صحې حدماتو ته د لاس رسي حق -- ۳۷
اقتصادي حقوق -- ۳۷
ټولنیز حقوق --- ۳۷
د تعلیم حق --- ۳۷
د کار حق --- ۳۸
افغانه ښځه په تېرو ۱۰ کلونو کې --- ۳۸
پنځم څپرکی --- ۳۹
ښځه او تعلیم -- ۳۹
د ښځو تعلیم د اسلام له نظره -- ۳۹
د نجونو تعلیم --- ۴۱
د ښځو د تعلیم پر وړاندې ټولنیزې نظرونه --- ۴۲
مخالف -- ۴۲
موافق -- ۴۳
د ښځو د زده کړې پر وړاندې ستونزې -- ۴۳
امنیتي ستونزې --- ۴۳

(c) ketabton.com: The Digital Library

اقتصادي ستونزې ---------- ۴۳
اجتماعي ستونزې ---------- ۴۴
د ښځو پر وړاندې د اسلامي زده کړو ناسم پوهاوی ---------- ۴۴
محيطي ستونزې ---------- ۴۴
د والدينو له لورې مخه نيول ---------- ۴۵
د مکاتبو نه شتون ---------- ۴۵
ښځينه ښوونکو نه شتون ---------- ۴۵
د ادارې او استادانو نه پاملرنه ---------- ۴۵
لازمو اسانتياو کمښت ---------- ۴۶
شپږم څپرکی ---------- ۴۶
ښځه او کار ---------- ۴۶
په اسلام کې د ښځو د کار کولو حکم ---------- ۴۶
کومو لاملونو ښځه کار ته وتلو ته اړه کړله ---------- ۴۸
الف : د ښځې د کار ګټې ---------- ۴۸
کارته د ښځې د وتلو زيانونه ---------- ۴۹
اووم څپرکی ---------- ۵۰
ښځه او سياست ---------- ۵۰
په انتخاباتو کې د ښځو ونډه ---------- ۵۱
اتم څپرکی ---------- ۵۱
ښځه او ټولنه ---------- ۵۱
د ښځې مقام په ټولنه کې ---------- ۵۲
د ښځې رول په ټولنه کې ---------- ۵۳
لور که زوی ---------- ۵۳
افغانه نجلۍ، ټولنه او دهغې له ستونزو ډک ژوند ---------- ۵۴
افغانه نجلۍ او ټولنه ---------- ۵۴
افغانه نجلۍ او زدکړې ---------- ۵۵
افغانه نجلۍ او په ناخوښه توګه يې واده ---------- ۵۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

افغانه نجلۍ او د هغې سره کورنی تاو تریخوالی -- ۵۶
په بدو کې ورکړه -- ۵۶
ښځه په پښتني ټولنه کې --- ۵۷
د ښځو حقوق څوک تر پښو لاندې کوي -- ۵۸
د امیدوارو مېرمنو سره باید څنګه چلند وشي --- ۶۱
د ښځې او نارینه ترمن توپیرونه --- ۶۳
بیولوژیکي توپیرونه -- ۶۳
سیکلوژیکي توپیرونه --- ۶۵
فزیولوژیکي توپیرونه -- ۶۵
نهم څپرکی -- ۶۶
ناوړه دودونه --- ۶۶
ولور --- ۶۶
د بدل ودونه --- ۶۷
پایلې -- ۶۷
په بدو کې ورکول --- ۶۸
پایلې -- ۶۸
د ملاتړ پیدا کولو په خاطر ودونه -- ۶۸
لسم څپرکی --- ۶۹
ښځه او تاوتریخوالی -- ۶۹
د تاوتریخوالي لاملونه -- ۶۹
د تاوتریخوالي ډولونه -- ۷۰
فزیکي تاوتریخوالی --- ۷۰
جنسي تاتریخوالی -- ۷۱
ژبني او اروایي تاتریخوالی --- ۷۱
ټولنیز تاتریخوالی --- ۷۱
پایلې --- ۷۱
کورنی تاوتریخوالی او پر دماغو یې اغیزې --- ۷۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

يولسم ځپرکی -- -------------------------------- ۷۲
د کور دېوالونه دچا لپاره -- ۷۲
مونږ په کومه پېړۍ کې اوسېږو -- ۷۳
ماخذونه -- ۷۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا کتاب زه خپل ګران پلارجان ته ډالۍ کوم ، چې ماسره یې زیار ویستلی دی او زه یې دې مقام ته رسولی یم .

(c) ketabton.com: The Digital Library

سریزه

دا کتاب ما د يو احساس له مخې لیکلی دی ، زمونږ ه په ټولنه کې د ډېره وخته راهیسي د ښځو حقوق ،ونډې،او حیثیت د پښو لاندي شوي دي .

ما وغوښتل چې په دې اړه يو کتاب ولیکم ، که کومه سهوا خطاء له مانه شوې وي ماته راپه ګوته کړئ .

د دې کتاب ټول موضوعات د معتبرو کتابو څخه رانقل شوي دي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

لومړی څپرکی

ښځه څوک ده؟

ښځـــــه چي مور وي، نــو ښکار ده چي جنت ده ښځه

ښځـــه چي لـــورشي، نــو وريــږي دې رحمت ده ښځه

ښځه چي خور وي، نو نعمت دی ورو بې خوره مه شه

ښځــه رونـــق د زنـــد ګي ده او زيـــنت ده ښـــځـــه

ښځــه مــلاله ده ، نـــــــازوده ، ناهـــيده ده دوخت

ښځـــــه ډګـــــر د حـــماسو ده او عظمت ده ښځـــه

د ژونـــد پايـــښت ، دژوند بقا ، د انسانيـت فلسفـــه

په دې نـــړۍ کې ستره بـــيلګه د فطرت ده ښځـــه

ښځـــــه هستي ،ښځـــــه ښکلا ده، د تهذيــــب نـښه ده

دانـــشه! تـــوله مـينه ميـــنه ده الفـــت ده ښـځـــه

دانـــش

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښځې نوم د عربي له (نساء) څخه اخسیتل شوی دی ،چې د هغه شي په مانا دی چې په لیدو یې سړی شرمیږي. د ښځې یو بل نوم مینه او اغیزه ده ،د انسان لومړنی ښونځی همده دی.

هر څه ځانته ښکلا لري، خو د بشر ښایست د هیڅ ښایست او ښکلا سره ورته نه دی. د الله عزوجل په دې ښایسته خلقت کښې، ښځه د بشري تاریخ په اوږدو کې، د بشریت تر ټولو مظلومه طبقه ده، لطیفه، نازکه او د احساس څښتنه پیده کړې ده.

جالبه ده! نن هغوی د ښځې د عزت او احترام خبري کوي چې د حیواناتو غوندي کار ځني اخلي؛ بې حجابه ئې ټولني ته وړاندې کوي، او د جنسي الي (Sex Machine) په سترګه ورته ګوري او په رنګا رنګ ډرامو کې یې غولوي.

ښځې د اسلام تر ظهور وړاندې په عربو کې ژوندی ښخې کړای شوې، تر هغه وړاندې بیا ورته د پخوانې چین په قانون کې ذکر شوې وه چې ښځه د نړی پر مخ تر ټولو بې ارزښته موجود دی، رومیانو ورته د نا اهله لقب ورکړی ؤ، او تر دې لا سپکه او حقیره ګڼل کیده چې په پنځمه پیړی کې مسیحانو پر دې خبره بحث کاوه چې ایا ښځه د نارینه په څیر روح لرونکی جسم دی او که نه؟

خو په اوومه میلادي پیړیَ کې (۱۴۵۰ کاله مخکې) د اسلام د ظهور سره ښځې ته عزتا او احترام ورکول شو، ښځه یې د نارینه اړتیا و بلله، هغه یې د ژوند په پرمختګ کې د نارینه سره شریکه کړه، او نارینه ته یې دا په ډاګه کړه چې ښځه که له یوې خوا د ټولنې نیمه برخه ده خو له بلې خوا د خاوند لپاره ارام، ډاډ، خوښي او تسکین راوړونکې ده.

نارینه ئې په دې مامور کړ چې ښځې ستاسې لوی حمایت دی او د نارینه د کړیدو پر مهال یې د هغه لپاره امسا وبلل. الله په قران کریم کې فرمایي:

(هُنَّ لِبَاسٌ لَكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَهُنَّ.)(سورة البقره:۱۸۷)

ژباړه: (هغوی ستاسې جامه ده او تاسې د هغوی جامه یاست.)

ښځه د الله جل جلاله نرم خلقت دی.

د ماشوم لپاره فرشته ده

د خاوند لپاره لباس ده.

ښځه د سکون سمبول ده.

د عزت خاونده او د زانګو ستره استاده ده.

کوم چي نن په خپلو لاسونو د سبا امپراتور، عالم او یو لوی انسان زنګوي.

ښځه ...

کله چي لور وي، پلار ته د جنت دروازه خلاصوي. (حدیث)

کله چي مېرمن سي نو د خاوند ایمان تکمیلوي. (حدیث)

او کله چي مور سي نو تر پښو لاندي یي جنت پیدا کيږي. (حدیث)

همدا هغه ستر اعزاز دی چي اسلام ښځي ته ۱۴۵۰ کاله مخکي عطاء کړی دی!

ښځه الله د څه لپاره پیدا کړې ده

په سورت بقره کي الله فرمائي : (انی جاعل فی الارض خلیفه)

ژباړه:(زه پیداکونکی یم په ځمکه کې یو خلیفه) چې د الله احکام په سرزمین باندې خپاره کړي

بل ځای کې الله فرمائي: (ما نه دي پیداکړي انسانان او پیریان مګر د خپل عبادت لپاره)(سورت).بل دا چې الله پاک ښځه د انسانیت د سلسلې د قایم ساتلو لپاره پیداکړې ده ، که ښځه نه وی دا سلسله مخه ته نشوی تلی، او سړی نه وی نو بیا هم دا سلسله مخه نه تله. الله فرمائي(هن لباس لکم وانتم لباس لهن) ښځه د سړي او د ښځې لپاره لباس دی(سورت بقره ۱۸۷)،ښځه او سړی یو جسم دی.

کله چې الله جل جلاله آدم علیه السلام پیدا کړ، جنت ته یې ولېږئ ، په جنت کې یوازې ګرځېدئ ، الله جل جلاله ده علیه السلام د ارام او سکون لپاره بې بې حوا پیدا کړه، یو خو دا چې انسانیت دا سلسله راونه وي او بل دا چې د ادم علیه سلام سوکالي او ارام په کې وه.

الله په قرانکریم کې فرمائي:(يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُواْ رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُم مِّن نَّفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالاً كَثِيرًا وَنِسَاء.)

ژباړه (ای خلقو ! وويريږئ له ربه خپله ! هغه (رب) چه پيدائي کړئ تاسی له نفسه يوه نه او پيدائي کړه له دی جوړه او خپاره (خواره) ئی کړل له دی دواړو څخه سړي (ډير) او ښځي(ډيری)) (سورت نساء_ اول ايت)

الله په قرانکريم کې فرمائي: (هُوَ الَّذِي خَلَقَكُم مِّن نَّفْسٍ وَاحِدَةٍ وَجَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا لِيَسْكُنَ)

ژباړه: (الله پاک هغه ذات دی چې ، پيداکړي تاسو لره،د تاسو د نفسونو نه جوړې د دې لپاره چې تاسو ارام وکړئ د دې تر څنګ.) (اعراف_ ۱۸۹)

د ښځې پيداېښت د الله لوی نعمت دی، کله چې سړی مزدوری ته لار شي نو چې کله ستړی ستومانه کور ته راشي او خپله بې بې وګوري او ورسره کېني نو ارام شي.

د ښځې په اړه د پوهانو نظرونه:

د ځينو په فکرښځې ته له سپوږمۍ څخه ښکلا، د سمندرله موجونه څخه حرکت، له ستوريو څخه ځلا، له لمر څخه تودوخه، له شبنمه څخه رطوبت ، له ګلاب څخه رنګينی ، له شاتو څخه خوند او خوږوالی، د قمری غږ او د پاک دامنې حيا ورکړئ شوې ده.

ښځه د کايناتو تر ټولو ښکلې او د راحت او هوساينې اوچته سرچينه ده، د انسان انسانيت همدې پورې تړلې دی، د شنه اسمان ستورې ده، نه موندل کيدونکی او بې بها ګوهر دی، د محبت خزانه ده، د ښايست او د محبت سپېلنيا ده، د رويه ګل وږمه ، د بې قراره نظر تسکين، د ژوندانه ملکه، د پسرلې بدن، د حيا څادر، د لويئ زيرمه، د درد دارو، او داسې راپنځيدلی پيداوښت دی چې په واند او تصوير کې يې سړي ته ټوله نړئ ښکاري. (پيکر)

د نادرشاه وينا ده: ماته په ښځه او ګل کې توپير نه ليدل کړي.

چارلس ډاکتروايې: په کايناتو کې تر ښځې خوږ او نازکه شی بل نه شته، او تر ټولو نه خوږه او ښکلې مينه د ښځې مينه وي.

ښځه د سمندر په شان ده، چې د ډېر کوچني فشار په وړاندې طاقت نه شي کولای، خو ډېر درانده بارونه وړي.(رايموس نيس) جنسي لاربنود او لوڅ رازونه (۴صفحه)

ښځه هغه غوټۍ ده، چې د غونچې په وخت کې د خوښېدو وړ ده، د غوړېدو په وخت کې د مينې او محبت وړ ده، او کله يې چې ګلان مړاوي شي د درناوي وړ ده . (اره تسن)

اې ښځې ! ته هغه څوک يې چې غواړم خپل ټول شته ستا په پښو کې کېږدم . (شکسپير)

ښځه د مياشتې په شان ده، چې پاس په آسمان کې په خپلواک ډول ګرځي او هر ځای ته چې ځي طبيعت ته خپله روښنايي وربښي . (پوشکين)

که نر سترګه ده، نو ښځه يې بينايي ده، او که نر ګل دی، نو ښځه يې بوی دی . (سقراط)

ښځه هېڅکله نه وايي، چې له تاسره مينه لرم، کله چې له تا پوښتنه وکړي، له ما سره مينه لرې ، نو پوه شه، چې په زړه کې يې ځای لرې . (لارو شفوکو)

په کوم کور کې چې ښځه نه وي، هلته د نېکمرغۍ پرښته قدم نه ږدي . (اسکندر کبير)

سړي د شهوت په سوچ ويده کېږي او ښځې د مينې په خيال را وينېږي . (آل آل تنيسون)

که نر او ښځه يو ډول روزل کېدی، نو ځواک به يې يو شان و . (مونتسکيو)

که ښځې د ټولنې قوانين تر پښو لاندې کوي، پروا نه شته، ځکه چې دا قوانين نرانو ليکلي دي .(مونتن)
په نړۍ کې دوه شيان ښکلي دي : ښځه او ګل . (مالرب)

ښه ښځه هغه کلکه امسا ده، چې مېړه د ژوندانه په کړلېچونو کې تکيا پرې وکړي او په بدمرغۍ او بېوزلۍ کې يې له مينې او غمخورۍ نه ډاډ تر لاسه کړي . (اسمايلز)

ماخذونه:

جنسي لاربنود او لوڅ رازونه(۳ صفحه)

تعلیم الاسلام ویب- ښځه څوک ده

جنسي لاربنود او لوڅ رازونه(۴ صفحه)

دوهم څپرکی

ښځه د تاريخ په بيلابيلو پړاوونو کې:

مخکې له دې چې د اسلام په رڼا کې د ښځې مقام تشريح کړو، لږ به (د اسلام څخه مخکې) د ښځې مقام او حيثيت مطالعه کړو.

په يونان کې

په پخوانيو قومونو کې يونان پرمختللی قوم و، مګر په دې قوم کې ښځې هيڅ حيثيت درلود.

په يونان کې به ښځه د انساني ټولو بدبختيو بنياد ګڼلی شوه، د يونانيانو په نظر کې ښځه د ټيټې پوړۍ مخلوق و.

د تهذيب او کار له پرمختګ سره ښځې هم لږ پرمختګ وکړ، مګر ورو ورو په يونانيانو کې بيا شهوت غلبه وکړله په دې وخت کې بدلمنو ښځو دومره پرمختګ وکړ چې په انساني تاريخ کې ساری نه لري او د هر فن خاوندان به له دوی څخه راتاوو.

په يونان کې ښکلا پالنې او د ښکلا ذوق دومره غلبه وکړله چې بلکل خپل ځان ورځنې هير شو ، لويو فيلسوفانو او پوهانو به زنا څه عيب نه بلله ، نکاح يکې غيری ضروري وګڼل شوه، له نکاح څخه پرته يو ځای کيدل څه د شرم خبره نه وه، د کام ديوي لمانځنه په ټول يونان کې رواج شوه (کام ديوي د ديوتا ښځه وه، مګر بيايې هم له نورو دريو ديوتاګانو سره آشنايي درلوده، او د هغې په دربار کې د هر چا غوښتنې پوره کيدلې تر دې چې حرامي کيوپډ پيدا شو او بيا دې قوم ديته د معبود درجه ورکړله) فاحشه خانې پر عبادتخانو بدلې شوې ، د نکاح اهميت له منځه لاړ، په همدې ترتيب ښځې خپل اصالت له لاسه ورکړ.

په يونان کې به ښځې د ښاروپو او نورو ملکيتونو په څير پلورل کيدلې ،د يونانيونو يو استازی وايي چې موږ لوڅې ښځې د خوند او صادقې او مهربانه ښځې د جسم د نورو غوښتنو د تامين لپاره غوره کوو .

اوسني دورې

په تیرو لسیزو کې، په یوناني ټولنه کې د ښځو موقف په ډراماتیک ډول بدلون موندلی دی. افریس پیټریډو په یونان کې لومړۍ ښځینه وکیل وه؛ په 1925 کې هغې د ایتینس بار ټولنې سره یوځای شو. په 1955 کې، ښځې لومړنۍ اجازه درلوده چې په یونان کې قاضیان شي. په 1983 کې، د کورنۍ نوی قانون تصویب شو، کوم چې د جندر مساوات په واده کې ورکړ شوی.

په روم کې

په روم کې ښځو ته د ځاروي په سترګو کتلی شول ، دلته د لوړ کچ یوې غونډې فیصله وکړله چې ښځه ناولی حیوان دی چې نه کرامت لري ، نه عزت او نه درنښت د هغوی سپک ساتل پکار دي او خدمت لپاره يې استعمالوئ .

دلته سړی د ښځو بادارو ، په خپلو ښځو او اولادونو يې پوره مالکانه حقوق درلودل ، آن په ځینو حالانو کې يې د هغوی د وژلو اختیارات هم درلودل خو کله چې په روم کې عملي مدنیت خپور شو نو ښځو هم څه دمه وکړه ، اوس هم پردې دود ونه او فاحشه خانې وې مګر عفت او پاکئ ته په درنه سترګه کتل.

یو ځل یو رومي سناتور د خپلې لور په مخکې خپله ښځه ښکل کړله د ده دا کار د ملي اخلاقو سپکاوی وګڼل شو او په ملي شوره کې پرې د ملامتئ غږ وشو مګر د غربي او شوقي تهذیب او تمدن له پرمختګ سره د رومي قوم په افکارو کې هم د ښځو په هکله بدلون راغی او ورو ورو د نکاح او طلاق په قوانینو کې دومره تغیر راغی چې حالات بلکل سرچپه شول . ښځو به خاندانو ته پورونه ورکول ، خاوندان به د ښځو مرئیان وو، په وړه خبره هم طلاق ورکول کیده، په دې دور کې به ښځو پرله پسې میړونه کول .

آزاده عشق بازي څه د شرم او عیب خبره نه وه ، ښځو او نرانو به یو ځای او لوڅ لامبل . ښځو خو انساني حقوق بلکل نه لرل، حتی د روم رسمي قانون هم ښځه نا اهله بلله، او د اهلیت د نه درلودلو په اسبابو کې یې ښځه توب هم مهم لامل باله، یعنې یوازې نارینه یې اهل بلل . ښځه او اسلام (۱۳-۱۴ صفحه)

په مصر کې

په مصر کې ښځو ځان د خاوندانو وينځې ګڼلې د هغوی خدمت به يې په دې ډول کاوه لکه چې وينځه د خپل بادار خدمت کوي ، هغوی هيڅ ډول آزادي نه درلودله او خاوندان د هغوی معبودان ګڼلی شول .

په مصر کې يو وخت د شهوت جذبه دې حد ته رسيدلې وه چې د مصر فرعون به هلکان وژل او نجونې به يې د خپل خدمت او د خپل شهوت د پوره کولو لپاره ژوندی پرېښودلې .

الله ج پر بني اسرائيلو د احسان په ډول د دې واقعې يادونه څو ځلې کړې ده الله فرمايي : (و اذنجيناكم من آل فرعون يسومونكم سوء العذاب يذبحون ابناء كم و يستحيون نسائكم) (سورت بقره ۴۹ايت)

ژباړه: (او ياد کړئ هغه وخت چې خلاص مو کړئ د فرعون له خلکو څخه چې در رسولو به يې تاسي ته لوی عذاب ، ذبحه کول به يې ستاسي زامن ژوندئ به يې پرېښودلې ستاسو ښځې) په مصر کې د ښځو رول په ټول تاريخ کې بدلون راوړی دی .

په مصر کې ښځې خورا بېوزلې دي، په 2013 کې، مصر د ښځو لپاره د عربي نړۍ ترټولو بدترين هيواد ګڼل شوی.

په هند کې

په هند کې هم د ښځو هغه حال و کوم چې په روم او يونان کې و .

دلته به کله سړيو د ښځو عبادت کاوه او کله به ښځو د سړيو عبادت کاوه ، فاحشه خانې په عبادتخانو بدلې شولې . په هند کې د ښځو پر مخ د تعليم دروازې وتړل شوې او داسې په سپکه سترګه به ورته کتل کېدل چې له ښځو سره اړيکو لرونکيو کسانو لپاره يې د نجات او خلاصون دروازې تړلې وې، د هندوانو پنډاتانو داسې ويل چې انسان نشي کولای چې علم حاصل کړي تر څو چې له خپل کورنۍ سره اړيکې برې نه کړي .

په سند (د پخواني هند په يوه برخه) کې له اسلام څخه د مخه ښځه بلکل بې عزته وې کله به يې چې مېړه مړ شو او سوځاوه به يې دا يې هم ورسره سوځوله ، که دې به انکار وکړ رټل کېدله ، بد اخلاقه به ګڼل کېدله ، هرچا به ورته د غدارۍ او بې وفا په سترګه کتل، او بيا به ورسره هيچا نکاح نه کوله، او د همېش لپاره به له خاوند او زوجيت څخه بې برخې وه ، زنا په عام رواج وه .

د نکاح او کورنۍ ستومانتیا هېڅ پر اوړه نه اخېستله اوس هم په هند کې ښځه د ټولنې سپکه او ذلیله برخه ده، هیڅوک ورته د قدر په سترګه نه ګوري ، په مختلفو پلمو وژل کیږي .

د هند پارلمان ته د یو ورسپارل شوي سند له مخي د ۱۹۸۸ـ۱۹۹۱ میلادي کلونو تر منځه په هند کې (۱۵۸۹۱) ښځې د واده د جهیز د نشتوالي له کبله وژل شوي دي او یایې دخلکو د پیغور پر اساس ځان وژلی دی .

وګورئ چې د واده د جهیز د نتشوالي په معمولي وړه خبره څومره ښځې وژل شوي دي دا دی مساوات ؟ دا دی د ښځو حقوق او آزادي ، اوس هم د پخواني جاهلیت په څیر په هند کې د نویو انجونو د وژلو لړۍ ښه توده روانه ده .

او په بېلا بېلا پلمو هر کال زرګونه ښځې ځانونه وژني د نوای وقت ورځپاڼې د ۱۹۹۹ کال ګڼې د یو خبر له مخي ، تیره ورځ جهیز د نشتوالي له کبله په هند کې د یوې کورنۍ ۱۷ پېغلو یو ځای او په یوه ورځ ځان وواژه .

د عربو په جاهلیت کې

په عربو کې له اسلام څخه وړاندې د جاهلیت په زمانه کې، چې د چا په کور کې به انجلۍ وشوه هغه به یې ژوندۍ ښخواله ، د لور په پیدا کېدلو به شرمېدل ، د چا په کور کې به انجلۍ پیدا شوله هغه ورځ به په کور قیامت وو، د دوی د دې باطلې عقیدې د له منځه وړلو په غرض الله ج فرمایي : (الله ملک السموات والارض یخلق مایشاء یجعل من یشاء عقیما انه علیما قدیرا)

ژباړه: (الله لره دی حکومت په اسمانو کې او په ځمکه کې، پیدا کوي څه چې وغواړي ، بخښي چاته چې وغواړي، لونې ورکوي چاته وغواړي، زامن ورکوي چاته چې وغواړي، جوړه زامن او لونې ورکوي چاته چې وغواړي، بېشکه خدای ج پوه او قادر دی پر هر څه .)

دلته الله ج لومړی یاد د انجونو وکړ او هلکان یې وروسته ذکر کړي معارف القران د قرطبي په حواله د واثله بن اسقع قول راوړی چې د کومې ښځې له ګېډې څخه لومړی لور پیدا شي هغه مبارکه وي .

الله ج فرمایي ، چې د لور او زوی ورکول زما په اختیار کې دي، تاسو په هر حال شاکرګذار اوسئ ، او د لور په زېږېدلو مه خفه کیږئ .

په جاهلیت کې په ښځو داسې ظلم کېده چې حتی هغوی ته انسان په سترګه نه کتل کېدل ، هغه وخت به ښځولوڅ او بربنډ د بیت الله طواف کاوه .

بربنډ ګرځېدل د شرم خبره نه وه ، د منافقینو د رئیس عبدالله ابن ابی ابن سلول شپږ وینځې وې چې ږ هغوی لپاره یې سرایونه جوړ کړي وو ، او هغوی یې زنا ته اړ ویستلي ، وهلي به یې او له هغوی څخه به یې دومره ډېرې پیسي وغوښتې چې هغوی به یې له ورکولو څخه عاجزې وې او نا چاره به وې چې بد کاري وکړي .

هلته د هر رئیس همدا حال و ، ښکاره سرایونو به و او د بېرغ په څېر ټوټې به پرې زوړندې وې هر چا به پېژندل چې دا د زنا او بد کارئ ځایونه دي .

د مېلمنو لپاره به د قدر، درناوي او احترام په غرض انجونې ورووړاندې کولې، چې زنا به یې ورسره کوله.

لنډه دا چې په جاهلیت کې له ښځو سره ظلم خپل وروستئ پوړی ته رسېدلی و، په عربو کې به انجلۍ دومره بده ګڼل کېدله چې هغه به یې ژوندۍ ښخوله، په هغوی کې بلکل عام رواج و او په دې به یې ویاړ کاوه ، د خسر او اوښې نوم له ښکنځلې څخه کم نه و، کله به چې چا کره لورپیدا شوه دومره به خفه و چې ګویا غټ غم پرې راغلی دی، قران د دوی د دې جاهلېت او ناوړه عنعنې حکایت داسې کوي (و اذا بشر احدهم بالانثی ظلت و جهه مسودا وهو کظیم یتواری من القوم من سوء ما بشربه ایمسکه علی هون ام یدسه فی التراب الاساء مایحکمون) ژباړه:(او کله چې خبر ورکړای شي یو تن د دغو کفارو ته په پیداکېدلود لور نو وګرځي سورله قهره (خپل) د هغه خبر له کبله چې ده ته ورکړل شوی دی، ایا وساتي دی هغه (لور) سره د سپکوالي که ویې منډي ژوندئ په خاورو کې ، خبر اوسئ چې بد دی هغه چې حکم کوي دوئ)

په امریکا کې

غربیانو ښځو ته ازادي او ترقي نده ورکړې ، بلکه هغوی ته یې ذلت ورکړ، هغوی یې کار ته اړ باسلې چې له نفقې او لګښت څخه یې خلاص شي .

د هغوی کوچنیان یې د هغوی له نظر او روزنې څخه محروم کړل، په سرایونو دوکانونو او رقص خانو کې ورځنې کار اخلې لوڅ او له بې حیایۍ څخه ډک فلمونه یې ترینه ثبت کړل .

د سینماګانو په پردو کې یې هغه د حیوان په څېر معرفي کړله ، د هغوی ښایست ، ځواني او ارزښتمن بدن یې له خاورو سره خاورې کړ اوس هغوی نا چاره دي چې د ځان لپاره د نفقې د حاصلولو په غرض شپه او ورځ پر یوه کړي او ځان ته نفقه پیداکړي.

یو استاد چې په لوېدیځه نړۍ کې یې ډیر وخت اړولی و موږ ته وویل کله چې ما غربي ښځو ته په اسلام کې د دوی حقوق بیان کړل ډیرو ښځو ژړل او فریاد یې کاوه چې کاش په ختیځ کې له مسلمانونو سره اوسېدلی او له دې ګنده تمدن څخه لیرې وای .

حتی په لندن کې ان په یوولسمې پېړۍ کې هم ښځې پلورل کېدلې هغوی ته په هېڅ د تسلط حق نه و .

په فرانسه کې

که د اروپا تیر پېښلیک ته وګورو نو وینو چې هلته ښځه انسان نه ګڼل کېده ، په کال ۵۸۶ م کې فرانسه یانو له ډېر کړېښش وروسته ایله ښځو ته دومره خدمت وکړ چې هغوی یې دې پرېکړې ته اړ کړل چې ښځه انسانه ده ، خو سپکه، ذلیله او د خدمت لپاره پیدا شوې ده .

په فرانسه کې ښځه د خاوند تابع ده په خپل مال کې د لاسوهنې (تصرف) حق نه لري ، د هغې ټول مال د مېړه په واک کې دی .

ښځه د خاوند له مواققې پرته په هیڅ معامله کې ګډون نه شي کولای هلته خاوند له ښځې څخه خوند او ګټه اختیستلای شي ، خو نفقه یې په خاوند نه شته .

په فرانسه کې د ښځو له زړونو څخه د اولاد د مينې او محبت فطري جذبه وتلې ده ، هغوی اوس د اولاد پر مرګ خوښيږي .

د يوې ښځې د شيږو مياشتو کوچنی مړ شو ، نو دا د هغې په وړاندې په ګډا شوه او خپلو ګاونډيانو ته يې وويل : اوس مور بيخي بل بچی نه زيږو ، زه او خاوند د دې بچې په مرګ ډېر خوښ يو .

په کال ۱۹۱۸ م د فبروري په مياشت کې د لوار محکمې ته دوه انجونې د بچيو د وژلو په جرم وړاندې شولې ، له دوی څخه يوې خپل بچې په اوبو کې ډوب کړی و ، دويمې د خپل زوی مری خفه کړې وه ، خو هغه ژوندی و ، بيا يې په هغه ديوال راوغورځاوه و سر يې ميده شو ، خو دا د قانون په اند مجرمې ونه ګڼل شوې .

په همدې کال د مارچ په اتلسمه د (سن) محکمې ته يوه رقاصه وړاندې کړل شوه چې د خپل زوی ژبه يې له تالو څخه راوېستلې وه ، سر يې ورته مات کړی و او مری يې ورته غوڅه کړې وه ، خو دا ښځه د محکمې پر وړاندې ګناهګره نه وه .

په نورو اروپا کې

په امريکا او فرنسه کې چې د ښځو کوم تصوير مونږ وړاندې کړ ، دا په ټوله اروپا کې چليږي د ښځو او نارينه و بې قيده ازادي ، فحاشئ او بد کارئ ته ړده وکړه بربنډ تصويرونه ، عشقي افسانو ، ګډا ، سندرو او ...... د اروپا خلک داسې کړل چې له ژوند څخه يې ويستل هلته کورنی نظام ختم دی ښځه هيله نفقه ځانته پخپله ګټي د ځېل فزيکي او طبيعي جوړښت پرخلاف د ژوندانه د بوجونو پورته کولو د کورني نظام ختمېدلو او ..... له ښځې څخه بې قدره اله جوړه کړله چې د ژوند غرض يې يواځې په همدې کې خلاصه شو چې د د نارينه وو د شهوت سړولو لپاره پيدا ده او بس ، دې بې قيد او شرطه آزادی چې د لوېديځ او اروپا د خلکو لپاره څه ډالی راوړلې. ښځه او اسلام (۱۸ ـ ۲۱ صفحه)

ماخذونه:

ښځه او اسلام ۱۲-۱۳ صفحه

همدا کتاب ۱۳- ۱۴ صفحه

همدا کتاب ۱۴- ۱۵ صفحه

همدا کتاب ۱۷-۱۸ صفحه

همدا کتاب ۲۰-۲۱ صفحه

همدا کتاب ۲۱-۲۲ صفحه

دریم څپرکی

ښځه په بېلا بېلو مذهبونو کې

په یهودیت کې

یهودیان ښځې بې ارزښته او بې اهمیته ګڼي د هغوی په نظر ښځه د انساني مصیبتونو سرچینه ده لکه څنګه چې په یهودي خرافاتو کې حضرت (حوا) د انساني مصیبتونو بنسټ ګڼلی شي .

په یهودیت کې خاوند د ښځې د وژلو واکمن و ، عزت او شرافت یواځې د شړیو لپاره ځانګړی و ، نکاح یو غیر ضروري عنعنه ګڼل کېدله او که چا به نکاح وکړه نو د هغې پابندي ارومرو نه وه ، په وړو او معمولي خبره جدایي راتلله .

یهودیان په عیاشۍ او شهوت رانۍ کې دومره ډوب شول چې یوه زنا کاره ښځه د دې قوم معبوده وه او د هغې تعظیم به یې کاوه .

اوسنۍ دوره

د 1980 م کلونو راهیسي د یهودو مذهبي سازمانونو کې د ښځو په حق کې اصلاحات راغلي. ښځو په عبادت خانو کې د تورات لوستلو حق وموند؛ په هرصورت ، مذهبي پوستونه لاهم د نارینه وو لخوا ساتل کیږي. همدارنګه ، په ځینو یهودي سازمانونو کې ، میرمنې حق لري چې منی رامینځته کړي او کولی شي ټیفلین اغوندي.

په مسیحیت کې

په مسیحیت کې ښځه د ګناه مور او د بدۍ نبسټ ګڼلی شي، د مسیحیانو په نزد ښځه یوه داسې سرچینه ده چې خلک د ګناه په لور لمسوي ، دجهنم په لور نېغه لاره او د ټولو انساني مصیبتونو پیل هم ښځه بولي ، دوی وایي : د دې ښځې والی له ټولو څځه غټ د شرم خبره ده ، ښځې ته په خپله ښلا او ښایست شرمېدل پکار دي چې تل دې د خپلو ګناهونو لپاره کفاره وکړي، ځکه د همدې له امله نړۍ او نړیوال په مصیبت او لغنت ګرفتار دي .

((ترتولیان)) [Tertullian] چ د مصیحیت په امامانو کې د یو لومړني پیر امام دی د ښځو په هکله وایي : ښځه یوه داسې بدې ده چې رغېدن تری نه کیږي ، یوه پیدایشي وسوسه ده ، یو داسې افت دی چې مینه ورته کیږي ، یوه ښلا ده چې لوټل کوي او یو لوی ښکلی مصیبت دی .

د دوی هم اند دا دی چې د ښځې او سړي تر منځ عشقي اړیکي پخپل ذات کې پلیتي او د اعتراض جوګه کار دی که څه هم دا اړیکې د نکاح په صورت کې وي ، پیغلتوب د اخلاقومعیار وټاکل شو لومړی خو دې هلک او انجلۍ بالکل واده نه کړي او که واده هم وکړي نو صنفي اړیکي دې نه ساتي د کلیسا کارکوونکي په یواریتوب کې له ښځې سره یو ځای کېدلی نه شي ، داسې نظرونو د ښځې حیقیت له زیات سپک او کم کړ.

ښځې بیخي بې وسه او سړي په واک کې وه په میراث کې ورته ډېر لږ حقوق و ، پخپله ګټه یې هیڅ واک نه درلود ، د هغې د هر څه واکمن د هغې خاوند و، د طلاق اجازه بلکل نه وه ، که څه هم د ښځې او خاوند زړونه ډېر بد شي، او که له کور څخه دوزخ هم جوړ شي، او که د ډېرې سختې اړتیا له کبله د بیلتون لپاره ناچاره شول نو له بېلېدلو څخه وروسته د دویم ځل نکاح اجازه بیا نه سړي ته شته او نه ښځې ته .

د خاوند د مړ کیدلو په صورت کې ښځې ته او د ښځې د مړه کېدلو په صورت کې خاوند ته د بلې نکاح اجازه نشته .

ښځه په اسلام کې

په پوره ډاډ ویلای شوچې اسلام دځمکې پرمخ یواځنی دین دی چې تربل هروضعي او اسماني دین پکې دښځو حقونه زیات خوندي دي.

داچې داسلام دښمنان په اسلا م تور لګوي چې ښځه په څلور کنجه دیوال کې بندول غواړي درواغ او پروپاګنډ ده،.حقیقت دادی چې اسلام هیڅکله دانه دي ویلي چې ښځه دي په کورکې بندیوانه شي؛ بلکې اسلا م په ټو لنیز ژوندکې ښځو ته هغه ټوله ازادي ورکړې ده څومره ازادي چې دټو لنیز ژوند لپاره ګټوره ثابتیدای شي.

اسلام وایي: ښځه اوسړی سره په خپل منځ کې داسې دي، لکه ورځ اوشپه. لکه څنګه چې شپه اوورځ دیوبل ضد نه دي، هغه رنګه ښځه اوسړی، اولکه څنګه چې کمال دورځې په شپه راځي اوکمال دشپې په

ورځ هغه رنګه کمال دسړي په ښځه اوکمال دښځي په سړي باندي راځي.الله پاک سړيو ته فرمايي: (هن لباس لکم و انتم لباس لهن.)ژباړه : (دوی ستاسو لپاره جامه ده او تاسو ددوی لپاره جامه یاست.)

اسلام په خاوند لازمه کړې ده او دا په خاوند د ښځي حق بولي چي له خپلي ميرمني سره به ښه چلند کوي، دهغي دعزت خيال به ساتي ،تر وړوتيروتنوبه يې ورتېرېږي، نرمي به ورسره کوي او د دې د زړه خپلولو لپاره به دامکان ترحده کوشش کوي، لکه الله پاک چي فرمايي: (وَعَاشِرُوا هُنَ بِالمَعرُوفِ.)ژباړه : (او له دوی سره په ښه طريقه ګذران کوئ.) اوبل ځای فرمايي: (وَلّهُنّ مِثلُ الّذِی عَلَيهِنّ بالِمَعرُوفِ.) ژباړه : (او د هغو (ښځو) لپاره (په خاوندانو باندې حقونه) دي په شان د هغو (حقونو) چي په ښځو باندې لازم دي (د خپلو خاوندانو لپاره). ښځه او اسلام(۲۳-۱۹-۲۸ صفحه)

په اسلام کې د ښځو مقام

په تېرو مخونو کې مو د ښځې د ژوند حالات په بيلابيلو مذهبونو او قومونو کې ولوستل ومو ليدل چې له اسلام څخه وړاندې به لورګاني ژوندۍ تر خاورو لاندی کېدلې ، د هغوی وجود ، مصيبت ګڼل کېده له خپلو انساني حقوقو څخه محرومې وې ميراث نه ورکول کېده ، په زنا مجبورېدلې ، اوسنې جاهليت هم ښځه د خپلو غوښتنو د تسکين اله وګرځوله ، هغه يې په الوتکو کې د مسافرو د زړه د خوښۍ لپاره وکاروله ؟هغه يې د سوداګرۍ او دتوکيو د نمايش او مشهورتيا لپاره استعمال کړله د هغوی قدر ، قيمت او حيثيت يې هيڅ کړ .

مګر اسلام ښځې ته له نارينه ځيني ډېر عزت او حقوق ورکړل ، که د رسول ص سيرت وګورو نو وبه وينو چې هغه د ښځې دوست او پر هغوی مهربانه او دهغوی د حقوقو سترساتونکی و .

اسلام ښځې ته سياسي ، اقتصادي او اجتماعي ټول حقوق ورکړل هغه په خپل مال کې د تصرف پوره واکمنه ده ، اسلام ښځې ته دومره درنښت او عزت ورکړ چې د لوېديځ د پرمختللي ټولنې په تصور او خيال کې به هم ونه ګرځي .

اسلام د ښځو نفقه ، جامه او د ژوند ټول ضروريات له واده څخه د مخه پر پلار ، ورور يا بل نږدې خپل او له واده څخه وروسته پر مېړه فرض وګرځول مېړه ته يې امر وکړ چې له ښځې سره نېکه ګذاره کوه : الله فرمايي (وعاشروهن بالمعروف)

ژباړه: (او ګذران کوئ له ښځو سره په ښه طريقه .)

د نر اوښځې تر منځ د محبت د لازیاتوالي په غرض فرمایي : (هن لباس لکم و انتم لباس لهن) ژباره : (هغوی ستاسي لپاره جامه ده او تاسي د هغوی لپاره جامه یئ .)

له رسول الله ص څخه پوښتنه وشوه چي زما د نېک صحبت ډېرمستحق څوک دی ؟ ځواب يي ورکړ چي مور دې ده ، هغه درې ځلي همداسي وپوښتل هغوی ص به ځواب ورکاوه چي مور دی ده په څلورم ځل يې ورته وفرمایل چي پلار دې .)

رسول الله ص فرمایي : (په دنیا کي مي له درې شیانو سره ډېره مینه ده چي یوه تري ښځه یادوي) ...رواه نسايي .

فرمایي چا چي دوه جینکۍ وپاللي تر هغي چي بالغي شي نو دقیامت په ورځ به زه او هغه په دې ډول راځو او دواړه ګوتي يي یو ځای کړلي)٠

(دنیا خوند او مزه ده او غوره خوند يي نېکه او صالحه ښځه ده) همدا راز فرمایي : (ښځه د نارینه سکه خورګاني دي ، د ښځو عزت نه کوي مګر هغه څوک چي خپله عزتمن وي او دهغوی سپکاوی نه کوي مګر بد اخلاقه او تر هرچا وروسته پاتې)

رسول الله ص دمرګ په بستره پروت و او ویل يي چي : (له ښځو سره په نیکی کولو وصیت کوئ)

فرمایي غوره ستاسو څخه هغه دی چي له ښځو سره د خیر اوښېګیي څخه کار واخلي. اسلام ښځي ته د مېړه د انتخاب حق ورکړ ، د هغي تعلیم يي فرض وګرځاوه ، په کار کولو اړوتي نده او د نر او ښځي یو پر بل مطلق قضیلت او واکمني يي له منځه وېوړه .

الله ج فرمایي : (هر چا چي نېک عمل وکړ له نارینه څخه یا له ښځو څخه حال دا چي دی مؤمن وي نو خا مخا ژوند به ورکړو دوی ته ژوند پاکیزه او خامخا به ورکړو دوی ته اجر د دوی په ډېرو ښو هغو نېکیو سره چي وو دوی چي کول به يي)

رسول الله ص د خدیجي (رض) د وفات کال عام الحهزن (دغم کال) وباله، حضرت عمر رض دیوې ښځي د نظر په هکله وایي : حضرت عمر رض په توره تیاره کي له کور څخه بهر په مدینه منوره کي ګرځېده یوې ښځي چي د کور دروازه يي ځان پسي تړلي وه د خپل مېړه په یاد کي داسي شعرونه ویل چي د هغه د ملاقت رغبت يي پکي کاوه حضرت عمر د دې کور دروازه و ټکوله ترهغي يي ورته دروازه

بېرته نکړه ، ترڅو چې ښه مطمئنه شوه چې ټکوونکی عمر رض دی ، عمر هم د هغې په پاک او عظمت مطمئن شو ورته یې وویل چې څه دې لږ مخکې ویل تکرار یې کړه هغې هم ورته تکرار کړل عمر رض ورځیني وپوښتل چې خاوند دی چېرته دی ؟

هغې ځواب ورکړ چې په فالني لښکر کې جهاد ته تلل دی حضرت عمررض د دې لښکر قوماندان ته سړی ورولېږه تر څو د دې ښځې خاوند کورته راولېږي هغه راغی او دحضرت عمر رض په خدمت کې حاضر شو، حضرت عمر رض هغه کورته ولېږه بیا حضرت عمر رض له خپلې لور حفصې څخه وپوښتل چې ښځه د خاوند د بېلتون څومره تحمل لري ؟ حضرت حفضې رض ورته وویل یوه میاشت یا دوه یا درې په څلورمه میاشت صبر ختمیږي نو حضرت عمر رض همدا نېته د مجاهدو لښکرو لپاره وټاکله .

وګورئ حضرت عمر رض د دې ښځې څومره درناوی او احترام وکړ ، د دې لپاره چې پر ښځو د مېړه جدایي سخته تمامه نشي د هغوی لپاره یې نېټه و ټاکله . ښځه او اسلام (۶۸-۶۹ صفحه)

د ښځو اوچت مقام قرانکریم په رڼا کې

۱ ـ الله تعالی دښځو پیدایښت پرانسانانو باندې یو لوې انعام او دخپل قدرت یوه معجزه ګڼلی ده، او ښځې ئې دناربنه و لپاره دآرامی او سکون مصدراو د دوستی او مهربانی وسیله ګرځولې ده، لکه چې الله تعالی فرمائی (: ومن آیاته ان خلق لکم من انفسکم ازواجا لتسکنوا الیها وجعل بینکم موده ورحمة)
(سورة الروم آیة ۲۱)
ژباړه : دالله تعالی دقدرت دنښو څخه داده چې تاسې ته ئې ستاسو دجنس څخه ښځې پیدا کړې ترڅو تاسې مائل شی دوې ته او مطمئن اوسی او ګرځولی ئې دی ستاسې ترمنځ دوستې او شفقت
۲ ـ الله تعالی ښځې هغه مخلوق ګرځولی دی چې په هغې باندې دناربنه و سترګو یخې او روښانه کیږي الله تعالی فرمائی (: والذین یقولون ربنا هب لنا من ازواجنا وذریاتنا قرة اعین)
(سورة الفرقان ایت ۷٤)
ژباړه : او دالله تعالی نیکان بندګان هغه کسان دي چې دوی وائې ای ربه زمونږ مونږ ته پخپلو ښځو او ځامنو باندې دسترګو یخ والی راوبښه.

ژباړه (زمونږه ښځې او ځامن نیکان وګرځوه چې دوی زمونږ ددنیا و اودآخرت دسعادت او دسترګو دیخی او روښانیدو وسیله وګرځي.)

نو معلومه شوه چې شیطان دښځو او نارینه و دشمن دی او دواړه دوکه کوي نو بیا ولې ښځې یواځې ملامت ګڼل کیږي.

۳ - ددنیا ژوند دښځې او نارینه په مشارکت سره مخ په وړاندې ځی او یو بل ته ضرورت لری او که په دغو دواړو کې یو نه وی نو ژوند سخت دی دغه مطلب ددغه ایت څخه اخیستل کیږی(هن لباس لکم وانتم لباس لهن)

(سورة بقره ایت ۱۸۷)

:ښځې جامه ده ستاسو دپاره او تاسو جامه یې دښځو دپاره

یعني نارینه دښځې د لباس حیثیت لری او ښځې د نارینه دپاره د لباس حیثیت لری او دا په څو وجه سره دی. اوله وجه دا چې لکه څنګه چې جامه او بدن یو بل سره جوخت او لازم او ملزوم دي .

د ښځو اوچت مقام د نبوي احادیثو په رڼا کې

دنبوی احادیثو په ذخیره کې داسې ډیر روایتونه موجود دي چې په هغې کې دښځو اوچت مقام ذکر شوی دی، خو زه په دغه لویه ذخیره کې صرف یو څو روایتونه ذکر کوم چې دهغې څخه دښځو اوچت مقام په اسلام کې ډیر ښه معلومیږي چې هغه په لاندې ډول دی:

۱- امام احمدبن حنبل او امام نسائی رحمهما الله دانس رضي الله عنه څخه روایت کړی دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائلی دی (: حبب الی من الدنیا النساء والطیب وجعلت قرة عینی فی الصلاة)

(مشکوة صفحه ٤٤٩)

ژباړه : ددنیا څخه ماته ښځې او خوشبویې محبوب دي او ځما د سترګو یخوالی په لمانځه کې ګرځول شوی دی.

۲- امام مسلم، امام احمد او امام ترمذي اسماء بنت یزید رضي الله عنه څخه روایت کړی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائلی دي (: لا یحل الکذب الا في ثلاث کذب الرجل امراته لیرضیها والکذب فی الحرب والکذب لیصلح بین الناس)

(مشکوة صفحه ٤٢٨)

ژباړه : دروغ ویل روا نه دی مګر په دریو شیانو کې، یو دمیره دروغ ویل دخپلې ښځې دخوشحالولو لپاره، کافرانو سره دجنګ په حالت کې دروغ ویل او دخلکو ترمنځ داصلاح لپاره دروغ ویل.

د ښځې حقوق په اسلام کې

الف: اقتصادي حقوق

اسلام چې څومره حقوق په دې اړوند نارینه وو ته ورکړي دي په هماغه پیمانه یې ښځو ته هم ورکړي دي په کوم ځای کې چې نارینه ته د کار اجازه ورکړل شوې ده ښځو ته هم شوې ده او یوه دروازه یې هم پرې نه ده تړلې.

د ژوند یو باب هم داسې نه شته چې هلته د نارینه لپاره د کار او تجارت) سوداګري (اجازه وي او پر ښځو تړلې وي، ښځه په خپل ټول مال کې د تصرف) لاسوهنې (پوره حق لري، هغه سوداګري کول شي، له بخښنې ، اجارې او صدقې څخه یې هېڅوک ایسارولې نشي ، نه خاوند د هغې واکدار دی او نه پلار او نور که چیرته د هغې تصرفات شرعي بیه ولري او کله چې تصرفات شرعي بیه ونه لري نو بیا خو د نارینه مخه هم نیول کېږي د دې ډېرې بېلګې د اسلام په تاریخ کې شته دي چې په صدر د اسلام کې به ښځو سوادګري کوله په اسلام کې تصور داسې دی چې هر چاته د خپل زحمت په اندازه برخه ورکول کېږي الله ج فرمایي : (للرجهال نصیب مما اکتسبواوللنساء نصیب مما اکتسبن .)

فرمایي : (سړیو ته برخه ده له خپلې ګټې څخه او ښځو ته برخه ده له خپلې ګټې څخه) .

ښځې ته که د میراث ، مهر ،سوداګرئ یا کومې بلې لارې څخه څه په لاس ورځي نو چې څه وغواړي هغه پرې کوالی چې له خپل خاوند ، پلار او ورور څخه پرته بل چاته یې ورکړي ،اسلام چې په دې اړوند څومره حقوق ښځو ته ورکړي په بل یو مذهب کې هم ندي ورکول شوي هغه که هر څومره شتمنې ولري خو بیا هم نفقه یې پر خاوند فرض ده.

ب:سیاسي حقوق

اسلام ښځو د رایې ، د د انتخابېدلو او انتخابولو پوره حق ورکړی دی الله ج فرمايي (ژباره ای پیغمبره ! کله چي راشي تالره مسلماني ښځي چي ته سره بیعت وکړي) الممتحنه ١٢ ایت

دلته وینو چي د ښځو بیعت د نظام د مشروعیت شرط ګڼل شوی دی ، ځکه چي په هغه وخت کي پیغمبر(ص) سیاسي لارښود هم وه .

هغه حقوق چي په غوښتنه یې خلک د دولت په اداراتو کې ګدون کوي ،په ټولپوښتنه (ریفرنډم) او انتخاباتو کې ځان ته د ګډون او د پارلمان د غړیتوب او د جمهوري ریاست لپاره د ځان د کاندید حق حاصلوي.

ځیني پخواني او ډېر معاصر علماء وايي چي ښځه ټول سیاسي حقوق لري ،اسلام نه د دولت له ریاست څخه منع کړې ده او نه په حکومت کي له کار څخه په پخوانیو فقهاء و کې لکه : امام ماوردي په الاحکام السطانیه او ابن خلدون په المقدمه کي د خالفت شرطونه یاد کړي دي ،خو نارینه

سړیتوب نه دی یاد کړی ،همدا رنګه دکتور احمد شلبي په السیاسة فه الفکرالاسلامي کي نارینه توب د خلافت لپاره نه دی شرط کړی .

دکتور قطب محمد قطب طبیله په الوسیط في النظم الامیه.

او موالنا ګوهر الرحمن په اسلامي سیاست کي وایي چي ښځه په ټولو دولتي اداراتو کې ګډون کول شي ، خو د دولت د ریاست حق نه لري ،سید ابوالاعلی مودودي (رح) وایي سیاسي حقوق د هر عاقل ،بالغ سړي او ښځې ثابت حق دی. لري.

ج: ټولنيز حقوق

۱: د زده کړې حق:

اسلام تعليم ته تر هر څه ډېر ارزښت ورکړی او په نر اوښځه يې فرض ګرځولی دی ، ځکه چې تعليم د دين او دنيا ذريعه ده.

اسلام وګړي د ناپوهۍ له تورو تيارو څخه د علم او معرفت روښنايي ته را وبلل، ړومبنيو او وروستنيو علماوو ليک او لوست ته ځانګړی ارزښت ورکړی دی.

کله چې الله ج خپل محبوب په رسالت مبعوث کړ نو ترهرڅه لومړی يې ورته په لوستلو امر وکړ او دقلم لويي او عظمت يې ورته ورڅرګند کړ لکه

چې فرمايي : (اقرا باسم ربک الذی خلق خلق الانسان من علق ،اقرا وربک الاکرم الذی علم بالقلم ، علم الانسان مالم يعلم)

ژباړه : ولوله د خپل رب په نوم سره چې د ټولو پيدا کوونکی دی، پيدا کړي يې دی انسان له ټوټې د وينې څخه ، ولوله رب ستا لوی کريم دی کوم چې علم وښودلو په قلم سره او ويې ښودلو انسان ته هغه څه چې دی پرې نه پوهېده.

د الله ج له دې وينا څخه د علم اوقلم مقام او عظمت ښه څرګندېږي چې دلومړئ وحی او د خپل کلام پيل يې پرې وکړ. بل ځای کې فرمايي : (ن ، ولقلم ومايسطرون)

ژباړه : (قسم دی په قلم او څه چې ليکي)

ټول مفسرين په دی متفق دي چې الله ج په هغه څه سره سوګند يادوي چې په هغه کې لويه ګټه او ارزښتمن وي.

الله ج خپلو بندګانو ته لاښوونه کوي چې له الله ج څخه په علم او پوهه کې د زياتوالي دعا وغواړي.

فرمايي (وقل رب زدن علما ن)

ژباړه : (و وايه ای ربه زما زياد کړه علم زما)

حضرت قتاده ص فرمايي : (قلم د الله تعال لوی نعمت دی که قلم نه وای نو نه به د دين څه پاتې و او نه به د دنيا څه کار وبار کېده)

تعليم انسان له نورو حيواناتو څخه پورته او اشرف ګرځوي نو لکه څنګه چې روښانه ده چې د دين احکام نارينه او ښځينه دواړو ډلو ته شامل دي ، نو بيا به هيڅ داسې معقول دليل نه وي چې د هغه په سبب ښځه له تعليم څخه محرومه وګرځول شي ، رسول الله ص فرمايي : (د علم طلب په هر نر او ښځې دواړو فرض دی)

په کورنۍ کې چې پوهه ښځه وي د کورنۍ نظم ښه وي د اولاد روزنه ښه کېږي په ښځو کې د پوهې او استعداد خاوندانې ډېرې دي او پکار ده چې د دوی استعداد عبث او بې ځايه نشي ، ځينې علوم دي چې ښځه يې هرومرو بايد زده کړي او له هغو څخه په ناخبرئ کې ورته ستره ستونزه ده او داسې مسائل هم شته چې نارينه و ته د هغې ښکارول د شرم او ننګ خبره ده نو پکار دي چې ښځې خپل علاج پخپله وکړي ، او داسې مسائل زده کړي لکه په شرعي علومو کې ، حيا ، نفاس ، په طبي علومو کې د ښځينه ځانګړيو ناروغيو علاج او دېته اړتيا پيښه نشي چې د پردي نارينه په وړاندې خپل عورت لوڅ کړي.

په هدايه کې وايي ..... وينبغي للمهراة ان تعلم مداوتها الان نظر الجنس

الجنس اسهل .

فرمايي :او مناسب ده چې ښځه د ښځې د ناروغۍ علاج زده کړي ، ځکه چې خپل جنس ته کتل اسان دي .

۲: د کار کولو حق

الله ج فرمايي : (بعضکم من بعض) .. ال عمران ۱۹۵

ژباړه : (ځينې ستاسې له ځينې نورو يئ .)

انسان ژوندی موجود دی او طبيعت يې هم داسې عيار شوی دي چې دخپل بدن د جوړښت په نظر کې نيولوسره کار وکړي ، تحرک وکړي ، فکر وکړي او که داسې نه وي نو بيا خو انسان نه شو .

الله ج هم انسانان د کار لپاره پيدا کړی دی ، بلکې عمل او کار يې د خلقت هدف ښودلی دی .

فرمايي (ليبلوکم ايکم احسن عملا)

ژباړه : (چې وازموي تاسې چې کوم يو له تاسو ډېر ښه دی د عمل له مخې .)

فرمايي (فاستجاب لهم ربهم ان الاضيع عمل عامل منکم من ذکر او انثی .) ژباړه: (پس قبولې کړلې دوی ته رب د دوی ، بېشکه زه چې يم نه ضايع کوم عمل د هيڅ عمل کوونکي له تاسي نه نارينه وي که ښځينه).

په عمومي ډول ښځو ته کار روا دی ، ان په ځينو وختونو کې ورته مستحب او فرض هم دی لکه کونډه يا طلاق شوې ښځه چې د کار انرژي هم لري ، اولاد هم ولري او د ګټې بله مرجع هم ونه لري ، او کار ته هم محتاجه وي يا ورته واړه ورونه او خويندې پاتې وي ، يا يې پلار سپين ږيری وي يا يې مېړه بې وسه وي ، نو په دې ټولو صورتونو کې په ښځه لازم دي چې د کورنۍ د بار د اوچتولو لپاره کار وکړي ، لکه د حضرت ابوبکر صديق رض ، لور ، حضرت اسماء به چې له خپل خاوند سره هر ډول مرسته کوله ، اس به يې ورته ساته ، په سر به يې ورته بار وړه.

د: پر خاوند د ښځې حقوق

ښځه په عمومي صورت پر خاوند دوه ډوله حقوق لري

١ مادئ

٢ معنوي

الف: مادي حقوق

د ښځې مادي حقوق عبارت دی له نفقه او مهر څخه ، چې هر يو يې په لاندې ډول تر څېړنې لاندې نيسو .

١: د مهر حق

مهرد ښځې حق دی ، دغه حق د واده له عقد سره سم په مېړه لازميږي.

الله ج فرمايي (وءاتوا النساء صدقتهن نحلة فان طبن لکم عن شی منه نفسا فکلوه هنيئا مريا)

ژباړه : او ورکړئ ښځو ته خپل مهرونه په خوښی سره (چې فرض شوي دي له طرفه د الله ج پر تاسو) نو که راضي شوي دا ښځې تاسي ته د کوم شي له دي (مهر) څخه په خوشحالی د نفس خپل نو وخوری تاسي دغه شی ، په داسي حال کې چې خوندوره ، حلاله ، بې ضرره وي .

۲ : د نفقې حق

نفقه په لغت کې هغه څه ته ویل کیږي چې انسان خپلې کورنی لپاره مصرفوي اوپه اصطلاح کې خواړه ، د اغوستلو توکي ، او ځای څخه عبارت دی .

الله ج په قران پاک کې د نفقې په اړه داسي فرمایلي دي (وعلي المولودله رزقهن و کسوتهن بالمعروف) (البقره)

ژباړه : او ده په هغه چاچې زیږول شوي دي ورته (پلار) روزي د دوی (یعني مېندو) او کالي او جامې د دوی

ب: معنوي حقوق

د ښځې معنوي حقوق عبارت دی له :

۱ : ښه چلند

الله ج په قرانکریم کې داسي فرمایلي دي (وعاشروهن بالمعروف فان کرهتموهن أن قعسی أن تکرهوا شیأ ویجعل الله فیه خیرأ کثیرا)

ژباړه : (دوی سره په ښه طریقه ګذران کوئ، نو که دوی ستاسو خوښې نه وي، نو کېدی شي چې تاسو به یو شی بد ګڼئ او الله به په هغه کې ډېر زیات خیر ایښی وي.) ۱۹ ایت سوره نساء

۲ : د ښځې د حیثیت او شرافت خوندیتوب

پر خاوند لازمه ده تر څو د خپلې میرمنې عزت او شرافت څخه یې ساتنه وکړي .

۳ : د میرمنې د جنسي غریزي پوره کول

د ښځې د جنسي غریزي پوره کول په خاوند لازمه ده . الله فرمايي (فاذ تطهرن فأتوهن من حيث أمركم الله ان الله يحب التوبين و يحب المتطهرين)

ژباره : وروسته له هغې چې ښځې د میاشتي عادت څخه پاکه شي نو راتګ وکړئ ورته (جماع ورسره وکړئ) له هغه ځای چې الله ج امر کړی دی ، بیشکه الله توابه ویستوونکي او پاک خلک خواښي .

۴ : د دین تعلیم او عبادت ته هڅول

دښځې د حقوقو څخه یو دا هم دي چې میره يي باید ښووني او روزني ته پام وکړي او ديني احکام او مسایل ورته زده کړي.

۵ : د ښځو د وړو تیروتنو سترګې پټول

پدي اړه رسول الله (ص) داسې فرمايلي دي (هيڅ مومن او مسلمان سړی يوې مسلمانې ښځې ته په کامله توګه په بده او کرکه ونه ګوري ځکه داسي پيښ شي چې د هغې یو خوي بد وګني نو خامخا بل خوي هم لري چې ښايي هغه خوښ او خوشحاله شي.

۶ : وهلو څخه ځان ساتل

د الله رسول (ص) فرمايلي دي (ښځې په مخ مه وهئ ، هغوی ته بد رد مه وايئ ، بيلوالی مه کوئ مګر د خوابدی په وخت کې نو یواځې بستره ترينه بيله کړئ.

بل ځای فرمايي (تاسو خپلې مېرمني د غلام په څېر مه وهئ چې بیا د ورځې په پای کې له هغوئ سره جماع هم کوئ.

۷ : د ښځې د عیبونه او رازونه پټول

مېره باید د خپلې ښځې راز او اسرار خوندي کړي او نورو ته يي ښکاره نه کړي.

۸ : د خپلې مېرمنې په اړه نیک نظر درلودل

خاوند باید همیشه د خپلې مېرمنې په اړه نیک نظر ولري او بد ګوماني ونه کړي الله (ج) فرمایي ژباړه (اي هغه کسانو چې ایمان مو راوړي له ډیرو ګمانونو او شکونو نه پرهیز وکړئ ځینې شکونه ګناه وي.

په اسلام کې د نارینه او ښځې اړیکې

په اسلام کې د نر او ښځې اړیکې د مینې او محبت ، دوستانې اړیکې دي هغوی یو بل ته د ژوند په اوږدو کې ډېره اړتیا لري ، او یو له بل څخه بې پروایي ناممکنه ده، هغوی یو د بل پوره کوونکي دي.

ښځه او خاوند یو له بل څخه سترتیا لرې کوي ، دردونه کموي ، یوبل ته د اطمنان او سکون لامل دي.

رسول الله ص به چې کوم اطمئنان او سکون له بي بي خدیجې او ام سهلمې رض څخه حاصلاوه هغه تاریخ روښانه کړی دی ، په اسلام کې د نورو مذهبونو پرخلاف د نر او ښځې یو ځای اوسېدل او په ګډه سره د ژوند بېړۍ پر مخ بېول د قدر او ستاینې وړ عمل ګڼل کیږي ، په هندوانو کې چې څوک له ښځو سره اړیکې ساتي هغه بدبخته ګڼل کیږي ، او د بریالیتوب او خلاصون دروازې یې پرمخ تړلې دي ، خو اسلام هغوی یو د بل جامه ګڼي. الله ج فرمایي : (هن لباس لکم و انتم لباس لهن)

ژباړه : (هغوی ستاسې لپاره جامعه او تاسې د هغوی لپاره جامعه یاست).ښځه او اسلام(۷۲صفحه)

ماخذونه :

ښځه او اسلام ۲۳، ۲۸-۲۹ صفحه

روهي ويب پاڼه ښځه په اسلام کې

ښځه او اسلام ۶۸-۶۹ صفحه

د ښځو د حقوقو څخه دفاع په قران او سنت کې ۱۹-۲۰ ، ۴۱، ۵۶ صفحې

ښځه او اسلام ۹۸-۹۹ صفحې

همدا کتاب ۹۹-۱۰۰ صفحې

ښځه د فقهي او قانون در منځ ۲۲۳، ۲۲۷ صفحې

زيتون مجله پنځم کال ۱۷ ګڼه

ښځه او اسلام ۷۲ صفحه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلورم څپرکی

ښځه په افغانستان کي

جدول د جنس په توپیر سره	
مشرانو جرګه	۲۱
ولسي جرګه	۶۰
ولایتي شوراګاني	۹۷
د اتحادیو غړي	۳۹۷,۴
والیان	۱
مرستیال والیان	-
ولسوالان	۱
حقوقي سلاکاران	۶
قاضیان	۲۰۱
څارنوالان	۳۱۹
مدافع وکیلان	۲۴۰
افسران	۲۴۳
ساتنمنان	۸۳۰
سرتیرې	۸۹۴
د ملکي خدماتو کارکوونکي	۸۷۹۱۰

افغان میرمني

د افغانستان نفوس تقریبا 34 میلیونه دی. له دې جملي څخه 15 ملیونه نارینه او 14.2 میلیونه ښځینه دي. د افغانستان 22٪ وګړي ښاري دي او پاتې 78٪ په کلیوالو سیمو کې ژوند کوي. د محلي دودونو د یوې برخي په توګه، ډیری ښځینه ژر تر ژره د لیسې بشپړولو وروسته واده شوې. سرچینه : د ۱۳۹۴ کال احصائیوي کلنی .

د افغانستان واکمنانو په دوامداره توګه هڅه کړې چې د ښځو ازادي زیاته کړي. د ډیرى برخې لپاره، دا هڅې ناکامې وې. په هرصورت، هلته یو شمیر مشران شتون درلود چې کولی شي یو څه مهم بدلونونه رامینځته کړي. د دوی په منځ کې پاچا Amanullah khan، چې له 1919 څخه تر 1929 پورې واک درلود او یو شمېر نور مهم بدلونونه یې د یووالي کولو او همدارنګه هیواد ته د عصري کولو په هڅه کې کړل.

افغاني ښځې په ۱۹۲۰ کال کې

د هغه په تعقیب د نورو واکمنانو سره، په عامه ساحه کې د ښځو لپاره آزادی ته وده ورکړه ،امان الله د ښځینه زده کړې اهمیت ټینګار وکړ. د کورنیو هڅولو سره سره خپلې لوڼې ښوونځیو ته واستولې، هغه د ښځو انکشاف ته وده ورکړه.

د افغان ښځو لپاره معاصر ټولنیز اصلاحات پیل شول کله چې د امان الله مېرمنې ملکیا سوریا، د میرمنو ژوند او په کورنۍ کې د دوی موقف ته وده ورکول چټک کړل.

لږ شمیر میرمنو وکولای شول د کارپوهانو، ښوونکو، ډاکټرانو او ملکي کارکوونکو په توګه دندې ترسره کړي، او دوی د پام وړ زده کړو فرصتونو سره د پام وړ آزادي درلوده.

زده کړې

افغاني نجوني د انټرنټ استعمالو حالت کې ، د هرات پوهنتون

په افغانستان کې ښوونه خورا غريبه ده، مګر ورو ورو وده کوي. د ميرمنو لپاره سواد کچه يوازې 24.2٪ ده. په هيواد کې شاوخوا 9 ميليونه زده کونکي شتون لري. له دې څخه، نږدې 60٪ نارينه او 40٪ ښځې دي. له 174000 څخه زيات زده کونکي په ټول هيواد کې په مختلفو پوهنتونونو کې شامل دي. شاوخوا 21٪ يې ښځينه دي.

په 1987 کال کې په کابل کې د يوه ښوونکي په توګه   د 1950 لسيزې يا د 1960 په لومړيو کې د کابل په پوهنتون کې د بيولوژۍ ټولګي.

د کابل پوهنتون نجونو ته په 1947 کې پرانستل شو او په 1973 کال کې شاوخوا 150،000 نجونې په ټول افغانستان کې ښوونځيو کې وې.

د مجاهدينو او طالبانو دوره

چادري

کله چې طالبان افغانستان ته راغلل ، خپل اسلامي حکومت يې اعلان کړ . ښځو د کور نه وتل بند شول ، که چېرته کومه ښځه د کوم ضرورت لپاره لکه ، ډاکټر يا شفاخانې ته تلله نو بايد چې پوره پټه وي د سر نه تر پښو پورې او حجاب کې خو سترګې او لاسونه ښکاريدل ،ټولې ښځې مجبوره کرلې چې چادري واغوندي ، چادری يو پردی فرهنګ دی چې د طالبانو پواسطه د افغانستان په مظلومو ښځو تپلی شوی دی ، چې اوس مهال يې يو مذهبي بڼه خپله کړې ده . زما په ياد دي يوه ورځ ښار کې يو نفر خپله ښځه پې موټر سايکل شاته کېنولې وه د هغې صرف د پښو ګوتې ښکاريدلې ، يو طالب راغی او ښځه يې درې څلور دورې ووهله او خاوند ته يې ووايل چې د ښځې عورت دې ښکاري .

د طالبانو د ښځه کلني واکمنی پرمهال،ځينې ميرمنې چې يوځل د درناوي پوستونه يې درلودل مجبورې شولې چې په خپلو کورونه کې کېني، که څه هم ښځې د ډيرو کارونو څخه منع شوې وې،په دې کې ښوونه هم شامله وه، په ص ډګر کې ځينو ښځو اجازه درلوده چې کار ته دوام ورکړي. دا ځکه چې اړينه وه چې ښځې يوازې د ښځينه ډاکټرانو لخوا درملنه کيدلی شي.

دا د ښځو لپاره ډيره مشکله وه چې روغتون ته لاړه شي، او هغه کسان چې هڅه يې کوله روغتون ته لاړ شي هغه هيڅ تضمين نه درلودو چې هغه به د ډاکټر لخوا ليدل کيږي.

د ښځو حقوق په اساسي قانون:

د بيان ازادئ حق :

د بيان ازادي له تيري څخه خوندي ده ، هر افغان حق لري چي خپل فکر ، وينا ، ليکني ،او انځورونه يا نورو وسيلو له لارې ، په اساسي قانون کې د راغليو حکمونو په سره څرګند کړي .

د انتخابيدلو او انتخابولو حق :

د افغانستان ټول اتباع ، ښځينه وي او که نارينه د قانون په وړاندې مساوي حقوق لري او د هيواد په سرنوشت سازو پريکړو کې د ارادې ، نظر څرګندل ، د انتخابيدلو او انتخابولو حق لري .

سياسي ګونونو جوړولو حق :

د افغانستان اتباع حق لري ، دقانون له حکمونو سره سم ، سياسي ګوندونه جوړې کړي .

د مدني ټولنو جوړولو حق :

د افغانستان اتباع حق لري چې د خپلو مادي اويا معنوي غوښتنو د تامين لپاره ، دقانون له حکمونو سره سم ، ټولنې جوړې کړي .

سوله يزې مظاهرې کولو حق :

د افغانستان اتباع حق لري چې د روا او سوله ييزو غوښتنو د تامين لپاره له قانون سره سم بې وسلې غونډې او مظاهرې وکړې .

د دولت څخه د پوښتنې کولو حق :

دولت بودجه مو څنګه مصرف کړه ، کوم کارونه مو وکړل او څومره کامياب ياست ، په راتلونکې کې څه پلانونه لرئ .

معلوماتو ته لاس رسی حق :

د افغانستان اتباع حق لري د قانون د حکمونو په حدودو کې له دولتي ادارو څخه اطلاعات تر لاسه کړي

صحي حدماتو ته د لاس رسي حق :

دولت د افغانستان د ټولو اتباعو لپاره د ناروغيو د مخنيو او د وړيا علاج وسيلې او روغتيايي اسانتياوې د قانون له حکمونو سر سم تامينوي .

اقتصادي حقوق :

د خپلو لومړنيو اړتياوو د پوره کولو لپاره له خپلو اقتصادي عايداتو څخه ګټه اخيستل . د اسلام دين د ښځو د اقتصادي سرچينو د تامينولو لپاره څرګندې ځانګړې لارښوونې کړي او په هره برخه کې يې ښځې هڅولې دي چې اقتصادي چارو کې په فعاله توګه برخه واخلي .

د افغانستان اساسي قانون دې اړه ښځې ته پوره د کار او تجارت سوداګري حق ورکړی دی . ښځه په خپل ټول مال کې د صدقي ورکولو پوره حق لري .

ټولنيز حقوق

۱ـ د تعليم حق :

زده کړه د افغانسان د ټولو اتباعو حق دی چې تر ثانوي دورې پورې د دولت له خوا تامينيږي .

ښځې د علم او پوهې زده کړې ته په دې خاطر هم زيات ضرورت لري چې هغوی د خپلو اولادونو د پالني او روزني وظيفه پر غاړه لري .

مهاتما ګاندهي وايي د يو نارينه روزل، يو شخص روزل دي مګر د يوې ښځې روزل بيا د ټول ملت روزل دي .

بې تعليمه ميندې تل نورو ته محتاجې وي، که زوی يا لور يې ناجوړه شي دومره به نشي کولی چې د ډاکټر د نسخې سره سم خپلو بچو ته په ټاکلي وخت دوا ورکړي.

۲ـ د کار حق :

کار د هر افغان حق دی.

ښځه کولای شي چې د دولت په چارو ونډه واخلي، د خلکو استازیتوب وکړي،قضاوت وکړي ، استادي وکړي ، تجارت وکړي او ډاکتره شي، اما د اسلام په چوکات کې .

د ښځې کار کول د ټولنې ضرورت دی ، د ټولنې دې غوښتنې هغه اړه کړله چې بهر ته راووځي ، ځکه ښځه نشي کولی چې خپل تکلیف نارینه ډاکتر ته ووايي په خصوصاً ښځینه ناروغی ، او یا هم خپل عورت ورته وښیي نو د ټولنې د دې ستونزې حل لپاره د ښځې کار کول اړین وو .

افغانه ښځه په تېرو ۱۰ کلونو کې

ښځې د ټولنې د نیمې برخې په توګه د یوې ټولنې او هېواد په سیاسي، ټولنیزو، اقتصادي او فرهنګي بهیرونو کې رغنده رول لري. په دغو بهیرونو کې د ښځو مشارکت پراختیا اغیزناکه کوي او ټولنه خپل بشپړتیایي (د زېږون، ودې، بلوغ او غوړېدا) پړاوونه وهي.

تېر اته کاله په افغانستان کې د ښځو د سیاسي او ټولنیز غورځنګ په برخه کې خورا مهم او برخلیک ټاکونکي دي. افغانه ښځه اوس د کور له دایرې راوتلې او د ټولنې او نړۍ په دایره کې د پرمختګ مزل وهي. افغان ښځو په تېرو اتو کلونو کې د افغان دولت د پراخې پاملرنې په اډانه کې، د خپلو حقونو د حصول او په ټولنه کې د حضوري اغیزو په برخه کې خپلې وړتیاوې په زباد رسولې دي.

همدا اوس د افغانستان په دولتي او نادولتي بنسټونو کې د ښځو سلنه دېره شوې ده:

ونډه	په سلنه
په لویه جرګه کې	۲۰٪
د ولسمشرۍ او ولایتي شوراګانو په ټاکنو کې ګډون	۴۰٪

ونډه په ولسي جرګه	۲۷٪
په مشرانو جرګه کې	۲۲٪
د سولې په ملي مشورتي جرګه کې	۲۵٪
د دولت په کارکوونکو کې	۲۱٪
د دولت د تصمیم نیونې په کچه کې	۹٪
په امنیتي سکتور کې	۵٪
روغتیا سکتور کې	۲۴٪
په عدلي او قضایي سکتور کې	۱۰٪
په زده کوونکو کې	۳۷٪
په ښوونکو کې	۲۸٪
د پوهنتون په محصلانو کې	۱۸٪
د پوهنتونونو په استادانو کې	15%

د افغان ښځو لپاره د ملي کاري پلان(نیپا) د پلیتابه د چټکتیا په موخه، د ظرفیت لوړاوي تر سرلیک لاندې د تمویل وړ درې کلن پروګرام پلې کول د ښځو چارو وزارت په راتلونکو پلانونو کې شمېرل کیږي.

ددغه پروګرام موخه د جنسیت یا جندر د تساوي د ودې په موخه د دولت او دغه راز ښځو پیاوړي کول دي، چې هغوی د خپلو اړوندونو وزارتونو په پلان جوړونه، پالیسي جوړونه، پروګرام جوړونې، بودجې جوړونې، څار، ارزونې او د ریپوټ ورکولو د سیستم کې شاملې شي.

تبلیغ او عامه پوهاوی، ظرفیت جوړول او څار او ارزونه ددغه پروګرام مهمې برخې دي.

د عامه پوهاوي په برخه کې د ټولنې افرادو ته روزنه ورکوي، چې په اقتصادي او ټولنیزه پرمختیا (مسلکي زده کړو، لیک لوست زده کړې، کار موندنې، د مهارتونو پراختیا، د اوبو او بریښنا مدیریت، صنایعو، کرنې او د بېخبناوو پراختیا) کې د ښځو د رول په اړه وپوهیږي. د ظرفیت جوړونې په تړاو د نیپا د تطبیق په موخه د ښځو چارو او نورو وزارتونو د ظرفیتونو پراخول اصلي هدف دی. دغسې د څار موخه داده، چې ایا د افغان ښځو لپاره ملي کاري پلان پلې شوی او د پلان د پلیتابه په بهیر کې څه ستونزې وې، چې نوې تګلاره غوره شي او که بریالی وي، چې لاپسې پراخ شي.

دغه پروګرام به په وزارتونو او نورو اړوندو سیمه ییزو دولتي ارګانونو کې د معمولي پروګرامونو د یوې برخې په توګه د نپوا (د افغان ښځو لپاره ملي کاري پلان) د پلیتابه ځواک بنسټیز کړي. همداراز ښځو ته به دا فرصت برابر کړي، چې په پراختیایي فعالیتونو، لکه ښوونې او روزنې او نورو مسلکي زده کړو کې برخه واخلي.

له دې لارې توقع وړ پایلې دولتي خدماتو ته د ښځو غوره لاسرسی، په اقتصادي او نورو فعالیتونو کې د ښځو اغیزناک رول او د غوره ظرفیت رامنځته کول، د جندر د تساوي یا ښځو د ځواکمنتیا په برخه کې د ملي او نړیوالو ژمنتیاوو د پلیتابه لپاره د دولت پیاوړي کول او د ښځو اړوند پروګرامونو د لا پیاوړتیا په او په بېلابېلو برخو کې د ښځو د ګډون په اړه د عامه ذهنیت روښانه کول دي.

په تیره لسیزه کې افغان میرمنو د فوټبال، فوټبال، او باسکیټبال په شمول په مختلف ډول ډول سپورټونو کې برخه اخیستې ده. په 2015 کې افغانستان خپل لومړی ماراتن درلود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماخذونه :

Wikipedia/women rights in Afghanistan

د اساسي قانون ۳۳- ۳۶ ، ۵۰ ، ۵۲ مادې

ښځه ، کورنۍ او ټولنه ۱۳ صفحې

پنځم څپرکی

ښځه او تعلیم

د ښځو تعلیم د اسلام له نظره!

د اسلام په سپیڅلي دین کې د ښځو پر تعلیم او زده کړې هېڅ ډول ممانعت نشته، نه په قرآن کریم کې د ښځو پر تعلیم بندیز لګول شوی او نه هم د رسول الله صلی الله علیه وسلم په احادیثو کې؛ بلکې ددې برعکس د اسلام په دین کې د علم او پوهې فضیلت بیان شوی دی، لکه چې د قرآن کریم لاندې آیت شریف په همدې خبره ګواهي ورکوي:

ژباړه: (ای محمده! ووایه چې ایا پوهان او ناپوهان سره برابریدلی شي؟!)

په پورتني آیت کې دا حقیقت په ګوته شوی چې الله تعالی هغو خلکو ته غوره او بهتر ویلي دي چې د علم او پوهې له نعمته برخمن وي، پدې آیت شریف کې دا نه دي ویل شوي چې د علم زده کړه یواځې د سړو لپاره ده؛ بلکې پدې کې په مطلق ډول د علم او پوهې اهمیت ښودل شوې چې ښځو او سړو ته یو ډول ارزښت لري.

سپیڅلی اسلام د نړۍ لومړنی دین دی چې پر ښځو او سړو یې د علم ترلاسه کول یو شان فرض کړی دی. د رسول الله صلی الله علیه وسلم حدیث شریف دی چې علم ترلاسه کول پر هر مسلمان نارینه او ښځه فرض دی. څرنګه چې ښځه د انساني ټولنې له نیمې نه زیاته برخه تشکیلوي نو یوه ښځه تر هغې خپل ټولنیز مسؤولیت په سمه توګه نشي ادا کولی چې د دیني او دنیوي علومو په ګاڼه نه وي سنباله شوی.

رسول الله صلی الله علیه وسلم د سړو ترڅنګ د ښځو پر تعلیم هم زور اچولی دی، لکه چې حضرت ابو برده له خپل پلار نه روایت کوي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل: کوم سړی چې خپلې وینزې ته د ښه تعلیم او تربیې له ورکولو نه وروسته هغه چاته په نکاح کې ورکړي؛ نو د هغه له پاره دوه اجرونه دي. (بخاري)

همداراز رسول الله صلی الله علیه وسلم د انصارو ښځې په دې خبره ډيری وستايلې چې دهغوی حيا ددين له زده کړې نه منع نه کړل. (مسلم)

ددين ټول علماء په دې خبره په يوه خوله دي چې الله تعالی رسول الله صلی الله علیه وسلم ته له ځلورو نه د زياتو ښځو سره د نکاح کولو اجازه په دې موخه ورکړې وه چې هغوی نورو مسلمانو ښځو ته د ديني علم په ورزده کولو کې مرسته وکړي.

څرنګه چې د اسلام دين نر او ښځو دواړو لپاره نازل شوی او دواړه د الهي قانون په منلو کی يو ډول مکلفيت لري؛ نو ددې زده کول هم د دواړو يو ډول مسؤوليت دی.

که چېرته ښځې هم د طب په علومو پوه وي او د ښځو د ناروغيو د معاينې او تشخيص ترڅنګ د ضرورت په وخت کې د جراحي عملياتولو قابليت هم ولري؛ نو د نيمايي ټولنې اړتياوې به يې پوره کړی وي، همداراز که چېرته د اکسرې، التراساوند، سټي سکن او لابراتوارونو په څانګه کې مسلکي ښځې موجودې وي؛ نو نه يوازې دا چې د ښځو حساس او ستر ځايونه به له نارينه ډاکترانو نه ستر وي؛ بلکې د طب په ډګر کې به هم د ښځو لپاره غټ سهولت وي.

ښځې د علم او پوهې زده کړې ته په دې خاطر هم زيات ضرورت لري چې هغوی د خپلو اولادونو د پالنې او روزنې وظيفه پر غاړه لري، هغه مور چې دديني او عصري علومو له نعمته برخمنه وي هغه په آسانی سره کولی شي چې خپل اولادونه د دين او دنيا په اوچتو معيارونو سره وروزي؛ قلم او کتاب په لاس کې ورکړي او دهغه علمي، اخلاقي او معلوماتي سويه اوچته کړي.

د الله رسول محمد صلی الله علیه وسلم په څرګندو ټکو کې فرمايلی دي چې په خلکو کې هغه څوک غوره دی چې نورو خلکو ته يې ګټه رسيږي، ښځه چې د انساني ټولنې نه بيليدونکی برخه ده هله د خپلو خويندو لپاره د ګټې او خير کارونه کولی شي چې ديني علوم يې هم ويلي وي او عصري علوم يې هم، تر څو پورې چې له ديني علومو نه خبره نه وي نو نه ځانته ديني ګټه رسولې شي او نه بل چاته، همداراز که عصري علوم يې نه وي ويلی هغه نه ډاکتره جوړيدلې شي او نه نرسه، نه د لابراتوار متخصصه کيدلی شي او نه هم د التراساوند، نه په حساب او کتاب پوهيږي او نه هم د صحت په اصولو او د ژوندانه په نورو کارونو.

څرنګه چې د افغانستان وګړي د نړۍ له پرمختللیو وسایلو نه مستغني نشي پاتې کیدلی او خامخا دهغوی ترلاسه کول غواړي؛ نو ځکه ددې خبرې شدیده اړتیا لیدل کېږي چې د اسلام په چوکاټ کې د افغانستان ښځې د دیني علومو ترڅنګ په نورو علومو کې هم مهارت پیدا کړي تر څو خپلې ټولې دیني او دنیاوي اړتیاوې پخپل هېواد کې دننه پوره او د نورو له محتاجۍ نه ځانونه خلاص کړي، د همدغو دیني او دنیاوي ملحوظاتو ته په پاملرنه حزب اسلامي افغانستان د هلکانو په څېر د ښځو تعلیم او تربیه هم له خپلـو لـــومړیتوبونو څخه ګڼي، مونږ خپلو ټولو مسلمانو خویندو ته بشپړ ډاډ ورکوو چې کله هم موږ ته د ولس د رایو له لارې د خپل ولس د خدمت کولو فرصت په لاس راشي؛ نو ښځو ته به نه یواځې د حیا او عزت په فضأ کې د تعلیم ښه زمینه برابره کړو؛ بلکې دهغوی نور هغه حقوق به هم خوندي کړو چې لاتراوسه تر پښو لاندې شوي دي.

د نجونو تعلیم

تعلیم د هر انسان بنیادي حق دی او څوک هم باېد له دې محرومه پاتې نه شي. قران پاک کې الله پاک فرمايي: (ایا برابر دي هغه څوک چې پوهه لري او هغه څوک چې پوهه نه لري.) د بشریت ستر لارښود حضرت محمد (ص) هم فرمایلي دی: د علم طلب په نر او ښځه دواړو فرض دی، که چېرته تعلیم کول عېب وي نو ولې یې بیا نارینه کوي؟ او که ښه وي نو بیا ولې د نجونو مخنیوی وشي؟ د فرانسې د ناپلیون څخه یو ځل چا پوښتنه وکړه چې د فرانسې د پرمختګ لپاره څه شي ته ډېره اړتیا ده؟ د ناپلیون ځواب و چې تعلیم یافته مېندې. یانې د ښځو د تعلیم نه پرته یو ځای او هیڅ ټولنه پرمختګ نه شي کولی.

مهاتما ګاندهي وايي د یو نارینه روزل، یو شخص روزل دي مګر د یوې ښځې روزل بیا د ټول ملت روزل دي او همداسې پاچا خان بابا وايي، د اسلام سپیڅلي دین علم په نر او ښځه فرض کړی دی خو له بده مرغه بیا هم د دین په نوم زمونږه نجوني له تعلیمه محرومې پاتې کیږي. انګلیسي کې معقوله ده که یو کلن پلان لرې نو وریژې وکره، که دې لس کلن پلان وي یو نیالګی کېنوه خو که سل کلن پلان لرې خلک په تعلیم وروزه زمونږ د وطن د حالاتو په لیدو خو ځکه اوسنی ولسمشر اشرف غني هم د ښځو په تعلیم ډېر ټینګار کوي او وايي نجونې په تعلیم روزل نسلونه په تعلیم روزل دي.

که خپلې ټولنې ته وګورو ډېر وخت که د یو ماشوم پلار تعلیم یافته وي مګر مور یې تعلیم ونه لري هغه ماشوم به ناولی ګرځي، هر وخت به کوڅو کې ورک وي، د مشر احترام به نه کوي خو که چېرې برعکس مور تعلیم یافته وي او پلار بې سواده د هغوی واړه بچي وګورۍ! چې څنګه اخلاق به لري مشر ته به هر

وخت سلام کوي، نظافت به يې پاک وي. بې تعليمه ميندې تل نورو ته محتاجې وي، که زوی يا لور يې ناجوړه شي دومره به نشي کولی چې د ډاکټر د نسخې سره سم خپلو بچو ته په ټاکلي وخت دوا ورکړي. بې تعليمه مېندې د ټولنې لپاره داسي وي لکه په جامو کې رټه ځکه هغه له ورايه ښکاره مالوميږي. خدای (ج) ښځو ته هم د نارينه په څېر يو شان ذهنونه ورکړي نو بيا ولې دوي له تعليمه محرومه پاتې شي؟

که اوس وخت کې د ځينو اسلامي هيوادونو پرمختګ وګورو لکه اندونيزيا، ترکيه، ايران... په دې هيوادونو کې د ښځو د تعليم کچه زياته ده او که افغانستان يا ځيني نورو وروسته پاتي هيوادو ته مو پام شي عمده علت يې جهالت او بې سوادي ده ځکه خو د خوښۍ په ځای په کې وحشت او جهالت روان دی.

تعليم يافته ميندې د يوې کورنې، ټولنې او هيوا لپاره ستر نعمت دي خو د افغانستان ډيرو ښارونو او کليو کې د نجونو لپاره د ښوونځيو دروازې هغومره خلاصی نه دي لکه څومره چې پکار ده. پکار خو دا ده چې هر افغان خپله خور او لور ښوونځي ته پريږدي او تعليم پرې وکړي او حکومت هم بايد داسي زمينه ورته مساعده کړي چې د ټولو نجونو ښوونځيو تګ کې د دوی عزت خوندي وي او شرايط ورته داسي برابر وي څنګه چې اسلام او افغانيت يې تقاضا کوي.

ډاکټر نورالله درمان وايي : ماته يوه ورځ يوه ښځه راغله ويې ويل چې ښځينه ډاکټره شته ، ماته ورته وويل چې لور دې مکتب وايي

هغې وويل چې نه

ما ورته وويل چې ښځينه ډاکټره به له کومه شي .

د ښځو د تعليم پر وړاندې ټولنيزې نظرونه:

۱ـ مخالف

۲ـ موافق

مخالف :

ددې نظريه خاوندان د ښځو تعليم هيڅ ضرر نه ګڼي ، او دليل دا وړاندې کوي چې ښځو ته کومه نفقه په سر ده چې تعليم کوي . که مونږ دوی ته د تعليم اختيار ورکړو نو څه مطلب ځکه چې دوی د تعليم غرض

بل دی او زمونږ بل ، ښکاره ده چې د کسب او کار ضرورت سړي ته دی او نه ښځې ته . نو په دې وجه د ښځو تعليم د وخت ضايع کول دي .

تعليم يافته ښځې اکثره آرادې ، بې باکه ، بې حيا ، مکارې ،او بد چلنده وي.

موافق :

دوی وايي چې اسلام ښځو ته د تعليم حق ورکړی دی (اقرا باسم ربک الذي خلق ، خلق الانسان من علق ، اقرا و ربک الاکرم ، الذي علم بالقلم ، علم الانسان مالم يعلم)

ژباره (ولوله ! په نوم رب خپل چې پيدا کوونکی دی ، پيدا يې کړ انسان د وينې له ټوټې څخه ، ولوله ستا رب کريم دی ، هغه چاچې علم د قلم په واسطه علم وښوده ، او ويې ښودل انسان ته څه چې پرې نه پوهېده .)

رسول الله ص فرمايي (د علم زده کړه پر هر مومن ښځينه او نارينه قرض دی.) اسلام خپل پيروان د بيلا بيلو علومو زده کولو ته هڅوي چې تر څو مسلمانان علم حاصل کړي او خپل ژوند لوړو درجو ته ورسوي.

که ښځې پوهه ولري نو کولای شي چې خپل اولادونو ته ښه روزنه ورکړي اولاد به باشعوره، با ادبه او نېک عمله وي.

د ښځو د زده کړې پر وړاندې ستونزې

امنيتي ستونزې

د څو لسيزو راهسې افغانستان د ډېرو داخلي او بهرني عواملو په اساس د بې امنۍ په جال کې راګير دی او نا امني اوس هم روانه ده، چې له امله يې د ژوند ټولې برخې ټکنۍ دي،خو ترټولو مهمه ستونزه بې امنيتي ده چې د هېوادوالو هوسايني ،سوکالۍ ،ارامتيا او پرمختګ په وړاندې يې زيات خنډونه را زېږولي دي. دغه بې امنيتي چې د ژوند په ټولو خواو يې اغيز ښندلی خو د زده کړې په بهير کې يې زياته اغيزه د

انجونو په تعلیم باندې اچولې ده چې د انجونو د بې سوادۍ لامل شوی دی، تر ټول غوره مثال یې د انجونو پر مخونو باندې د تیزاب شیندل یا پاشل دي د ښوونځیو ته دانجونو د تللو مخه نیولې ده.

اقتصادي ستونزې

څنګه چې په مخکې د امیني ستونزې څخه یادونه وشوه همدې امنیت په اقتصاد هم اغیز کړی دی، د هېواد اقتصاد مو په خارجی مرستو ولاړ دی نو د هرې کورنۍ د اقتصادي کمزورۍ له امله والدین نشي کولې چې د اولاد لګښتونه پوره کړي، نو زیاتره بچیان یې د تعلیم پر ځای درانده او شاقه کارونه کوي او انجونو ترڅنګ هلکان هم د زده کړې څخه بې برخې دي، چې د زده کړو څخه بې برخې وې، او هغه کورنۍ چې اقتصاد نیم ژاندی دی هغوی بیا یواځې په هلکانو باندې زده کړې کوي چې بیا هم انجوني له زده کړو څخه بې برخې دي. ځینې کورنۍ ښه پیاوړی اقتصاد لري مګر د ښځو تعلیم ورته بې معنی ښکار او وایي ښځه د پردي کور ده.

کلتوري ستونزې

په اکثره پښتنو سیمو او د بې سوادۍ له امله زیات خلک خپلې لوڼې ښوونځي ته لیږل شرم بولي او داهم بهانه کوي چې هلکان ښوونځی وایې انجونو ته اړتیا نشته، دا ډول خلک د خپل کهول او خپلوانو له پېغور څخه ډار او ویره لري، ددې ترڅنګ زیات داسې بهرنې عوامل هم شته چې د خلکو په زړونو کې یې له ښوونځي څخه کرکه پیدا کړې ده. لکه په اطرافي سیمو کې د ښوونځی څخه د یوې نمې نجلۍ بد نامه کیدل، په اقلیت برخه کې په اخلاقي فساد اخته کېدل، د کور ټلیفون په ناسمه توګه کارول او په بعضې سیمو کې دهلکانو لخوا ازار ورکول دي.

اجتماعي ستونزې

ټولنیز ژوند باندې بیا هم اقتصاد او بې سوادۍ زیات اغیز کړی دی، چې ښځینه طبقي ته پکې یاخو خپل حق نه ورکول کیږي، چا یواځې د کور پورې محدوده کړي، څوک یې بیا ذلیله طبقه بولې، ځېنې بیا په کورکې د لور پیدا کیدل شرم بولې او چا ورته د انسانیت نظر هم کړی.تر دې حد که کومه ښځه د حق د غوښتلو اقدام هم وکړي هغې ته له نورو ښځو لخوا سپین سترګې او بې شرمه هم ویل کیږي ؛ نو همدا لاملونه دې چې زیاتره اندازه ښځې د د ټولنیز ژوند له حقه محرومې دي، چې په همدې ټولنیزو حقونو کې دهغوي د زده کړې حق هم تر پښو لاندې شوی دی .

د ښځو پر وړاندې د اسلامي زده کړو ناسم پوهاوی.

هغه خلک چې علم او پوهه نه لري هغوی د انجونو تعلیم ته په ښه سترګه نه ګوري او وايي چې اسلام نجونو ته د زده کړې اجازه نده ورکړې نو ښځې باید درس ونه واي او په کورونو کې کیني د کور کارونه سرته ورسوي تعلیم ورله ضرور ندی، نو که له اسلام څخه خبر شي په قران کې د ښځو د ژوند او حق په سورت النساء کې په پوره تفصیل سره بیان شوی دی، ښځې د سړیو لپاره د (قوامون) په کلمه کې پایګا بللی دی او په ښځې د سړیو لپار لباسونه او سړی د ښځو لپاره لباس ذکر شوي دي.

محیطي ستونزې

په ټولنه کې د تهذ یب د ناسمې کاروني له امله یواه اندازه پوه او د علم خاوندان د ښځو د زړه کړې پروړاندې خپله ستونزې دي، په ښوونځیو کې د ځېنو ښوونکو غیرې اخلاق چلند، د انجو څخه د ناسمو اړیکو غوښتني لکه په پوهنتونونو او دارالمعلیمینونو کې د انجو قصدي ناکامي، یا د اجباري واده غوښتنه او د هلکانو لخوا ازارول دي. په زیاته اندازه داسې ښوونځي هم شته چې د هغوی موجده شرایط اوسر پنا او احاطي د دیوالونو نشتوالی دی چې انجوني نشي کولای خپلې زده کړې پرمخ یوسي.

د والدینو له لورې مخه نیول

اکثره والدین بې سیواده وي دوی د تعلیم په ګټه نه پوهیږي په ژوند کې د تغیر احساس نه لري،همداډول د خپل اولاد لپاره په راتلونکي کې سمه برنامه ریزي نشي کولي دې ته یي پام نه وي چې زما اولاد به د تعلیم په وجه د عزت والا وي،که زده کړې وکړي نوژوند به یي د درناوي وړ او سوکاله وي، بې سواده خلک اکثریت د مادې ګټې په لټه کې وې او هغه چې په چاپریال کې د تعلیم یافته خلکو د زده کړو محصول له مادې نظره منفي وي نو د خپل اولادنو راتلونکي هم ورته منفي ښکارې، همدا د دولت لخوا دبې کارۍ لامل دی چې په بې سوادۍ یي یوه انداره منفي اغیز کړی دی.

د مکاتبو نه شتون

لومړي خو دخرابې اوضاع له امله دولت ددې توان نه لري چې په هره سیمه کې جلا د نجونو ښوونځي جوړ او ښځینه ښوونکي پکې وګماري،خو که کوم ځاې کې د نجونو مکتب شتون ولري او دخلکو توقع ور څخه کیږي په هغه اندازه دولت ورته لاس رسی نه لري، او د کیفیت له مخې هم په پوره اندازه څه چې په هېڅ حساب دي. او هغه کیفیتي زده کړې پکې نشته کومې چې مطلوب دي.

ښځينه ښوونکو نه شتون

ښځينه ښوونکي د زده کړنيزو مرکزونو لاسته راوړنه ده کله چې په يوه سيمه کې د نجونو ښوونځي نه وي نو هلته ښوونکي نه فارغيږي او د بې امنۍ، ضعيف امکاناتو له امله د بلې سيمې نه کومه ښځينه ښوونکې هم راتلو ته زړه نه ښه کوي ، پدې ستونزمنو شرائطو کې ښوونکي ځان مصؤن نه ګڼي او زده کونکي د نارينه ښوونکو نه د خطر احساس کوي، په ځېنو ځايونو کيداشي دښځينه ښوونکو نشتون يوه بهانه وي څکه ښه مثال په ښوونځيو کې د بيسکټ او غوړو ويشل و چې په ښوونځيو کې د نجونو دشموليت اندازه لوړه وه .

د ادارې او استادانو نه پاملرنه

په دولتي چو کاټ د نجونو ښوونيز بهير هيڅ ډول پاملرنه نه ده شوي، هغه استادان چې هيڅ مسلکي زده کړې نه لري او يا يې عمرونه زيات دي د نجونو ښوونځيو ته معرفی کيږي ښوونکي او اداره هم د نجونو د زده کړې لپاره سم پلان نه لري او نه يې د نجونو تعليم لپاره خپل رول په کار اچولي دي ،دمکتب اداره بايد په ټولنه کې د ښځينه زده کونکو نه د دفاع په موخه خپل رسالت او مسؤليت سرته ورسوي، د ټولنې او والدينو منفي ذهنيتونو درملنه وکړي.

لازمو اسانتياو کمښت

د نجونو زده کړييز نظام په وړاندې يو خنډ لازمو اسانتياو کمښت دی، چې له امله يې ټل د نجونو څخه زده کړې نيمګړې پاتې وي نو دوي لپاره کورني،ټولنه او دولت هر اړين او لازم وسايل او سهولتونه اماده کړي چې په ملتيا يې وکولي شي خپلو زده کړو ته لاره پيدا کړي.

ماخذونه :

روهي ويب پاڼه ښځه او تعليم

تاند ويب پاڼه د نجونو تعليم

د جنت کالي ۸۰ صفحه

روهي ويب پاڼه

شپږم څپرکی

ښځه او کار

په اسلام کې د ښځو د کار کولو حکم

په اسالم کې کار له ښځې او نارینه و دواړو څخه مطلوب دی او اسلام هر چا (نراو ښځې دواړو) ته بېلې بېلې دندې ور سپارلې او دا دندې د هغوی له فطرت سره سمې ټاکل شوې دي ، خو نه خو دښځې فطرت له هر ډول کار سره برابر دی اونه د هغې دبدن جوړښت د هر کار لپاره شوې دی نو په همدې اساس اسلام ښځه له هر ډول شاقه ، درونډ اوسخت کار څخه وبخښله او ښځې ته یې عزت ورکړ او د هغې لپاره یې خوراکه ، جامه او د ژوند ټولې اړتیاوې په خاوند یا نورو نژدې خپلوانو لازم کړلې مګر د انساني فطرت د ښمنانو ښځه په کار مجبوره کړله هغه یې په زور بر ته و وېستله او دژوند له ستونزو سره یې لاس په ګریوان کړله .

کارل مارکس د کمونېزم بنسټ اېښودونکی وایي : (ښځه د خپل ژوند د پایښت لپاره هرومرو باید کار وکړي .)

ښځه هم انسان دی او نارینه هم ، ښځه له سړي څخه پیدا ده اوسړی له ښځې څخه .

الله ج فرمایي : (بعضکم من بعض) .. ال عمران ۱۹۵

ژباړه : (ځینې ستاسې له ځینې نورو یئ .)

انسان ژوندی موجود دی او طبیعت یې هم داسې عیار شوی دي چې دخپل بدن د جوړښت په نظر کې نیولوسره کار وکړي م تحرک وکړي م فکر وکړي او که داسې نه وي نو بیا خو انسان نه شو .

الله ج هم انسانان د کار لپاره پیدا کړی دی ، بلکې عمل او کار یې د خلقت هدف ښودلی دی .

(ليبلوكم ايكم احسن عملا)

ژباړه : (چې وازموي تاسې چې كوم يو له تاسو ډېر ښه دی د عمل له مخې .)

فاستجاب لهم ربهم ان الاضيع عمل عامل منكم من ذكر او انثی .) (ژباړه:) پس قبولې كړلې دوی ته رب د دوی ، بېشكه زه چې يم نه ضايع كوم عمل د هيڅ عمل كوونكي له تاسې نه نارينه وي كه ښځينه .)

ښځې ته په اخرت كې هم په ښه كار ثواب او بدله وركول كېږي ، او په دنيا كې هم .

ښځه نيمه انساني ټولنه ده ، نو له اسلام څخه داهيله نه شي كېدلی چې نيمه ټولنه ګوډه ، شله ، بېكاره ، عاطله او باطله اعلان كړي او داسې يو حديث او آيت هم نه موندل كېږي چې له كوره بهر دښځو د كار حرمت ترې استنباط شي .

نو ويلی شوو چې په عمومي ډول ښځو ته كار روا دی ، ان په ځينو وختونو كې ورته مستحب او فرض هم دی لكه كونډه يا طلاق شوې ښځه چې د كار انرژي هم لري ، اولاد هم ولري او د ګټې بله مرجع هم ونه لري ، او كار ته هم محتاجه وي يا ورته واړه ورونه او خويندې پاتې وي ، يا يې پلار سپين ږيری وي يا يې مېړه بې وسه وي ، نو په دې ټولو صورتونو كې په ښځه لازم دي چې د كورنۍ د بار د اوچتولو لپاره كار وكړي ، لكه د حضرت ابوبكر صديق رض ، لور ، حضرت اسماء به چې له خپل خاوند سره هر ډول مرسته كوله ، اس به يې ورته ساته ، په سر به يې ورته بار وړه .

ځيني وختونه ټولنه د ښځو كار ته جدي اړه شي بياهم په ښځه لازم دي چې ټولنې ته د مرستې لاس وركړي مثالً : دښځينه ناروغانو تداوي ، د انجونو لپاره ښوونه او روزنه او داسې نور ، خوبايد يو ځل بيا هم وويل شي چې د ښځې د كار لپاره مهم ځای دهغې خپل كور ، د اولادونو روزنه ، دكور حفاظت او دكور چارې دي ښځه چې په دې دايره كې څومره ګټوره تماميږي په بل يو ډګر كې هم دومره بريالۍ نده او همدا نېكمرغه ژوند دی مګر كه بيا هم ښځه له كور څخه بهر لكه دفتر كې ماموريت ، يا كار خانه كې كار كوي نو ورته روادي خو بايد د اسلام هغه قوانين بشپړ مراعات كړل شي چې ښځو ته يې بهر ته د وتلو په وخت كې ټاكلي دي .

همدا راز ښځه چې كوم كار كول غواړي نو بايد چې هغه كار په خپل ذات كې ناروا نه وي او نه داسې چې حرام كار ته لار هواروي لكه له ځوان سړي سره دپردۍ پيغلې يو ځای اوسېدل د خدمتګارۍ يا ... په توګه يا د داسې چا سكرتريت چې يواځې توب ورسره راځي يا په فلم ، ډرامو ، تياترو كې رقص او نڅېدل

یا په ساقي خانه کې پیالې وېشل یا په الوتکه کې میلمه پاله یا .... باید په خبرو او حرکاتو کې اسلامي اداب مراعات کړي .

قل للموء منات یعضضن من ابصارهن)

ژباړه : (وواېه ایماندارو ښځو ته چې ښکته ساتي سترګې ، خپلې ، ساتنه دې کوي د شرمګاهو خپلو او نه دې ښکاروي زینت خپل مګر هغه چې ښکارېږي ، له دوی څخه اوښايي چې وادې چوي پړونی خپل په خپلو ګریوانونو باندې ... او نه دې وهي پښې خپلې د دې لپاره چې معلوم کړل شي هغه شي چې پټوي يې دوی له زینت خپل څخه .)

اسلام خو ښځه په سخت کارنه مجبهوروي او نه يې هغه له کار څخه منع کړې ده ، اسلام په هر کار کې اعتدال څخه کار اخلي افراط او تفریط دواړه محکوموي او دښځې کار کول يې هم د ښځې په خوښې پورې اړوند کړل ، که چېرې هغه په خپله خوښه کار کول غواړي نو اسلام يې مانع نه ګرځي ، او که هغه ونه غواړي چې کار وکړي یا له کور څخه بهر ووځي نو څوک يې په زوره مجبورولی نه شي دا د اسلام د مهربانۍ او رحمت لويه نښه ده ، ځکه چې که اسلام ښځې هم هغو ستونزو ته مخ کړې وای کومو ته يې چې نارینه مخ کړي دي نو دا به د ښځې د مصلحت او خاصیتونو ضد کړنه وه .

کومو لاملونو ښځه کار ته وتلو ته اړه کړله ؟:

دا چې کومو لاملونو ښځه کار ته وتلو ته اړه کړله څېړونکي په دې هکله اختلاف لري .

همدارنګه دا کوم اسباب وو چې ښځې ته يې د کور ، حمل او زېږون دنده ورکړله آیا دا بیولوژیکي اسباب وو که فزیکي چې نارینه ته يې ډېر توان او قدرت ورکړ او ښځې ته کم او که دا ټولنیز ، کلتوري یا تاریخي لاملونه وو چې د دنیا ټولې چارې يې د نارینه و په لاس کې ورکړلې .

دکتور محمد ساالله ادم په دې هکله او ده څېړنه کړې ده ، هغه لیکي پخوا د ټولني ظروفو او شرایطو د دې اجازه نه ورکوله چې ښځه کار ته و وځي او زده کړه وکړي خو کله چې حالات او شرایط برابر شول او بهر ته د وتلو اجازه يې ورکړله نو ښځې هم د کار ډګر ته راووتلې د ښځو بهر ته د وتلو لوی او عمده سبب دټولني غوښتنه وه .

د ټولنې دې غوښتنې هغه اړه کړله چې طب او حکمت زده کړي ځکه ښځه حیا کوي چې خپل علاج په نارینه ډاکټر وکړي خصوصأ د ښځینه ځانګړو ناروغیو علاج او یا هغه ته خپل عورت وښیې نو دټولنې د دې ستونزې حل دهغې د وتلو لامل شو .

په خپل مسوولیت پوهه او خپله دنده پېژندل ، دا وزګار وخت ډکول ، په عام ژوند کې ګډون د کورنۍ اقتصادي ستونزه پورته کول ،م په ټولنه کې د خپل حیثیت لوړوالی دا ټول اسباب را یو ځای شول او ښځه یې بهر ته وتلو ته اړه کړله دا چې د ښځې د کار فایدې ډېرې دي او که زیان او تاوان په لنډ ډول به ورته ګوته ونیسو .

الف : د ښځې د کار ګټې

دښځې د کار ګټه یا زیان له یوې ټولنې څخه تربلې ټولنې توپیر لري که چېرې ټولنه سالمه او صالحه وي او دفطرت له پلوه له ایښودل شویو پولو څخه تېرې و نشي نو دښځې بهر ته وتل ګټه لري چې دا ګټه د هغه سبب لاس ته راتلل دي کومو چې هغه بهر ته په وتلو اړ وستي وه مثالً : د هغې ټولنې ښځې به نارینه ډاکټر ته له ورتګ ځنې خلاصې شي د ښځې د ځانګړیو ناروغیو چې اکثره یې نارینه وته ښکارول څه چې حتی ویل هم نشي علاج به دښځو په واسطه وشي .

ښځې به له کلتور ، تمدن اومعرفت سره اشناشي .

اسلام خو هم ښځې له وتلو څخه بلکل نه دي منع کړي مګر هغه وتل یې بد ګڼلي چې بې ضرورته وي ، تفریح کوي ، پارکونو ، ټالونو ته ځي او په کوڅه او بازار کې په ناز او نخرو ګرځي ، دا هم لویه ګټه ده چې ښځې خپل مسوولیت وپېژني او کله چې اوزګارې ناستې وي پردي غیبتونه کوي ، دا ورته ښه ده چې په دې وخت کې څه مصروفیت پید اکړي انسان نارینه او ښځینه دواړو ډلو ته ویل کېږي او ښځه هم نیمه ټولنه ده نو که ښځه په عام ژوند کې له خپل مېړه یا کورنۍ سره څه مرسته وکړي نو دا خو بده نه ده کومې کورنۍ چې د غړیو له مخې هم ګنې وي اقتصادي حالت یې هم کمزورۍ وي که ښځه وغواړي چې داسې یو کار وکړي چې هغه یې له عهدې څخه وتلی شي او اسلامي اصول هم مراعات کړي نو ممانعت

نشته نن سبا زموږ په ټولنه کې د ښځې د حیثیت د راپریوتلو غټ لامل دا دی چې هغه تیارخوره ګڼلی شي نو که هغه ټولنې ته خدمت وکړي نو طبعي ده چې حیثیت به یې لوړ شي .

او ځومره چې د هغې په اولاد پورې اړه لري دکتور محمد سلاله ادم وايي ! کارکوونکې ښځې خپل اولاد ته د استقلال او شجاعت وخت او موقع ورکوي هغه له عملي ژوند سره مخ کوي هغه زېږوي او تکړه اموخته کېږي ، ځکه چې هغه له بهر نړۍ سره تماس لري د کار کوونکې ښځې حس په کارو کې ډېر وي لکه د کور په کار کې ، په زده کړه کې ، د ژوند په نورو ساحو کې او همدا احساس خپل کوچني ته منعکسوي او دا احساس په هغه کې ډېر تاثير راولي کومه ښځه چې کار کوي هغه له خپل کوچني سره په مينه مخ کېږي او مينه او محبت ورسره ډېر کوي او کوم وخت يې چې له هغه ځيني بېل تېر کړی دی د هغه بدله ورهرځوي .

يو امريکايي عالم نای))NYE۱۹۶ م کال کې وايي چې د کار هرې ښځې زوی ډېر تکړه او د ژوند د ستونزو په زغملو کې تر هر چا وړاندی وي .

ب : کارته د ښځې د وتلو زيانونه

کله چې چاسره ذاتي تمانع نه وي او نه ورسره د مذهب څه فکر وي ، امنيتي تدابير هم نه وي ، مجرم ته لازمه سزا هم نه وي ، نو ربنتيا چې هلته د ښځې بهر ته وتل ډېر ضرر لري دې ضرر ته خو مو مخکې اشاره هم وکړه لکه چې هلته عياشي ډېره شي هر څوک يې د ځان لپاره ګټي او خوري يې ،

کورنی نظام له منځه ځي ، څوک د بچي زېږولو ستونزه پر غاړه نه اخلي ، د انساني نوع جرړه ختمېږي .... دکتوره ابدالين وايي : (په اروپا کې خو د ښځې کار کولو کورنی اقتصاد ښه کړ مګر د اخلاقو مستوی يې ټيټه کړله هلته چې ښځې په کار کې ستړې شي د بچيانو مينه خو يې هسې هم په زړه کې نه وي نو بيا خپل قهر او غصه په هغوی سړوي .)

په ۱۹۶۷م کال د برطانيې په يو روغتون کې ۶۵۰۰ کوچنيان داخل د بستر وو چې مورګانو يې وهلي وو په هغو کې له سلو څخه شل مړه شول په امريکا او اروپا کې داسې روغتون نه و چې د کوچنيانو دا ډله په کې داخل دبستر نه وه ځيني يې په کې کانه ، ګونګيان او وړانده شوي هم دي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماخذونه :

بنځه او اسلام ۵۰- ۵۳ ، ۶۰ – ۶۱ صفحې

اووم څپرکی

ښځه او سیاست

د علومو د اکاډمۍ د غړي مولوي محمد اعظم (طارق)په وینا ، چې د هیواد د اساسي قانون پر بنسټ ،ځان کاندیدول او یا بل کاندید ته رایه ورکول، د ټولنې د هر وګړي ښځې او نارینه حق دی. مولوي طارق زیاتوي: د اسلامي شریعت پر اساس که چیرې یوه ښځه د اسلامي قوانینو او شریعت په چوکاټ کې د ټولنې ، خلکو او دین په لاره کې د خدمت ملاو تړي ،نو هیڅ خنډ ورته نه شته . لکه چې د اسلام په پیل کې امهات المسلمین حضرت عایشې (رض) د ۳۰۰۰ پوځ مشري پر غاړه اخیستې وه او دا د دې ښکارندویي کوي، چې ښځې په سیاست کې فعاله ونډه اخیستلای شي.

همداشان دیني عالم محمد حسن حقیار هم د بي بي عایشې(رض) ګډون په جګړه کې د مثال په توګه بیانوي او وایي: ((د اسلام په پیل کې ښځو او نارینه وو د سترو کارونو د ترسره کېدو لپاره په جوماتونو کې مشورې کولې، چې له وخت سره سم د سیاست په بڼه کې بدلون راغلی او اوس دغه چارې په پارلمان کې ترسره کېږي.)) دا ټولې څرګندونې د دې ښکارندویي کوي ، چې ښځې هم کولای شي په سیاسي ،ټولنیزو ،روغتیایي،ښوونه او روزنه ، قضایي ،نظامي اونورو چارو کې ونډه واخلي او دا هم ثابته شوې، چې ښځو په دې ټولو چارو کې خپله وړتیا هم ښودلې .

که د نړۍ پرمخ تللو هیوادونو ته ځیر شو، په ټولنیز ژوند کې ښځې له نارینه و سره یو ځای د ورځني ژوند دپرمخ بولو لپاره اوږه په اوږه دخپلو همسیالو سره ونډه لري ،ښځې په ډیرو کارونو کې د نارینه و په پرتله مثبت رول لوبولی شي،همدا سببونه دي چې دغو هیوادونو ډیر زیات پرمختګ کړی دی ،ځکه چې په ټولنیزو ،سیاسي ،روغتیایي او ښوونیز او روزنیزه او ..... برخو کې یې ښځې له نارینه وو سره یو ځای په کار لګیا دي ،له بلې خوا په اسلامي هیوادونولکه عربستان، ایران ،پاکستان ،اندونیزیا، ترکیه د منځنۍ آسیا هیوادونه او نورو کې هم ښځې له نارینه وو سره د ژوندانه په ټولو برخو کې په کار لګیا دي ، خو کله هم کوم چا د دوی دا ونډه غیر شرعي او غیر اسلامي ونه بلله.

خوله بده مرغه زموږ په ټولنه کې بيا تل هرې پديدې ته د ځينو په ليد په منفي ډول کتل کيږي . د تيرو کلونو ترخو تجربو دا څرګنده کړې ، چې د مغرضو او اسلام او هيواد دښمنو لخوا د اسلام له مقدس دين څخه په بيلابيلو نومونو ګټه پورته شوې او وسيله ګرځيدلی. په ټولنه کې سربيره پر دې ټولو ستونزوښځې پّ دې هڅه کې دي ، چې د ټولنې پّ ټولو چارو کې برخه واخلي او خپل ګټورتوب ثابت کړي.

له بلې خوا په پارلمان کې د ښځو ۲۵فيصده شتون او د ۵ مليونو رای ورکوونکو ښځو پيغام دا دی ،چې په هيواد کې د ښځو د يووالي او پيوستون خوځښتونه پيل شوي او د شکل نيولو په حال کې دي ، چې نارينه دې ته اړ باسي، چې د ښځو حقونو او د هغوی ګډون ته د ټولنې په بيلابيلو برخو کې جدي پاملرنه وکړي او د ښځو نظر، د ښځو پريکړې او حضور، نور له سمبوليکې او فيشني بڼې څخه را ووځي او په رښتيني بڼه په سياسي او ټولنيز ډګر کې په ګټورتوب سره را څرګندې شي، تر څو وروسته له دې نه يوازې زموږ خويندې په ټولنه کې له خپل نه موجوديت څخه رنځ يونسي او نه هم د نړيوالي ټولنې تر نيوکو لاندې راشو.

په انتخاباتو کې د ښځو ونډه :

د افغانستان ټول اتباع ، ښځينه وي او که نارينه د قانون په وړاندې مساوي حقوق لري او د هيواد په سرنوشت سازو پريکړو کې د ارادې ، نظر څرکندل ، د انتخابيدلو او انتخابولو حق لري .

ښځې د افغانستان د نفوس عمده برخه تشکيلوي او د افغانستان د اساسي قانون پر بنسټ، ښځې لکه سړي حق لري ترڅو د ټاکنو په بهير کې رأيه ورکړي او د خپل سياسي برخليک په ټاکلو کې ونډه واخلي.

هره ښځه کولی شي چې ګواهي ورکړي ، که چيرته په کومه قضايي دوسيه يا شخړه راشي نو ښځه مکلفه ده چې ګواهي ورکړي ، البته که د شخړي په محل کې وي او علم ولري .

انتخاب هم يو ډول ګواهي ده ، که غواړې چې ځان معلوم کړې نو ځان انتخاب کړه .

ښځه هم کولی شي چې ځان انتخاب کړي او هم کولی شي چې رای ورکړي . اسلام کې د امت نمايندګي کول د ښځو او نارينو ته يو شان دي ، البته ولسنشري نشې کولی .

ماخذونه :

کلید راډیو ښځه او سیاست

ښځه ، کورنۍ او ټولنه ۶۲ صفحه

افغانه ښځه ! مدرنیت ، اسلام او عنعنه ۱۰۰ صفحه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتم څپرکی

ښـځه او ټولنه

ټولنه اوښځه دوه نه بېلېدونکی نومونه دی چې یو دبل دمکمل او بشپړوونکي حیثیت لری، تمدن دعلم او معرفت دپرمختګ محصول دی. څومره چې په یوه ټولنه کی علم عام وی په هماغه اندازه دمدنی ژوندانه په لور ګړندي ګامونه پورته کوی څکه چې دمور غیږه یوه داسی ارزښتناکه مدرسه ده چې دمملکت دترقي او پرمختګ او دټولنې دپه ځان متکی کیدلو لپاره داسی افراد ټولنې ته وړاندي کوی چې دهېواد په پرمختګ کې په زړه پوري ګټه لری. همدا علت دی چې د اسلام سپیڅلي دین دعلم زده کړه په نر اوښځې دواړو یوشان فرض کړیده.

دحضرت ابوهریره(رض) ام المومنین حضرت عایشه(رض) په روایت حضرت رسول اکرم(ص) فرمایلی: ژباړه: په عام مفهوم سره ښځې اونارینه دواړه په کښې شاملیږی او خطرات محدثین په وضاحت سره فرمایي چې ددغه مبارك حدیث اطلاق په نر اوښځې دواړو کیږي او دعلم زده کړه په نر اوښځې دواړو یوشان فرض شویدي خوځینی سرتمبه خلك په دي کلك ولاړدي چې ښځو ته دعلم زده کړه اصلاً په کارنه ده چې بیا په کاروي هم دومره ورته په کار ده چې خپل ضرورت پري رفع کړي.

د ښځې مقام په ټولنه کې

ښځه د بشري یوه نه بېلدونکي برخه ده ، په دې کې شک نشته چې ښځه نه وی نو بشري عالم به نه وی ،د نړی او افغانستان د عالمانو پوهانو ، متفکرینو ، ټولنیز او سیاسي فعالانو او د نورو بریالي کسانو په منځ ډېري ښځې دي ، او یا ښځو په خپل لمنو کې روزلي دي .

یوه مشهوره وینا ده چې د کامیابه سړي تر شا یوه ښځه وي . دې ښځې له هغې سره په ټولو کارونو کې مرسته کړې او کوي یې . ښځه یا میندي دي چې په کورنیو او ټولنه خپله د مور ولۍ دنده تر سره کوي او خپل بچیان روزي ؛ یا په ټولنیز او سیاسي چاپیریال کار او فعالیت کوي او یا هم په ښوونځیو او پوهنتونو

کې په خدمت بوختې دي . دغه بېلګې دا خبره جوتوي چې که ښځو ته کاري فرصتونه برابر شي نو له نارينه و سره اوږه په اوږه او حتی تر هغوی په ښه توګه کاراو فعاليت کولی شي .

د ښځې رول په ټولنه کې :

زمونږ ټولنه افغاني ټولنه ده ، داسې ټولنه چې اسلام او عنعنات پکې قوي موقف لري . په اقتصادي لحاظ له دينه انکار نشي کېدای چې د ښځو رول دلته واقعاً د سخت اهميت وړ دی ، ځکه چې له مسلسلو ۳۰ کلنو جګړو ، مهاجراتونو ، مرګ ژوبلې ، فقر ..... افغاني ټولنه ديته ضرورت لري چې له خپلو موثرو کاري کدرونو څخه (که ښځېنه وي او نارينه) اعظيمه استفاده وکړي .

د تعليم نشتوالی د دی باعث شوی چې حتا هغه ښځې چې د کورنی په چوکات کې د خپلو اولادونو پالنې ته کافي وخت هم لري نشي کولای چې په موفقه توګه د خپلو اولادونو پالنه او روزنه وکړي .

ګورو چې د داسې محول ماشومان يو شمير اخلاقي او سلوکي ستونزې لري ، هم ميندې نشي کولی ټولنې ته مثالي اولاد وړاندې کړي .

امآ باسواده مېرمنو عملاً د هيواد په اداري فعاليتونو کې ښه ونډه اخيستې، دغه رول که څه هم ډير محدود خو خپل وزن يې درلود ، او هم يې ماشومان تر بل هر محول اخلاقي او سلوکې وي .

مطلب دا چې ښځه کولی شي په ټولنه کې فعاله او هر اړخيزه ونډه واخلي ، داسې ونډه چې مذهب او کلتور سره په ټکر کې نه وي او نه د دې مادي او معنوي حيثيت يې په کې خوندي وي .

لور که زوی

لور او زوی د الله (ج) نعمت دی ، اکثره خلک لور د ځان پېتی ګڼي او د هغې زده کړه عبس ګڼي، وايي لور خو د پردي کور وي يوه ورځ به لاره شي او زوی خو د بوډه والي همسا ده په همدې وجه نه د لور سالمې روزنې ته پاملرنه کوي اونه يې تربيه ته ، ان هغه ميندې رټې چې لوڼې يې پيداکيږي .

لوڼي يوازي هغه متاع ګڼي چې د اړتيا پر مهال ترې ګټه واخلي او تر خپله وسه يې ګرانه وپلوري .

د زامنو راتلونکي ته چې څومره پاملره اوڅومره اندېښمن وي د لور په برخه کې بیاهیڅ فکراو اندېښنه ورسره نه وي .

امآ له نیکمرغه په تېرو څو کلو کې عامه پوهوی ډېر شوی دی لور ته هم د زوی په شان زده کړه ورکول کیږي .

افغانه نجلۍ، ټولنه او دهغې له ستونزو ډک ژوند

افغانه نجلۍ او ټولنه!

افغانه ټولنه یوه دودیزه ټولنه ده، که څه هم نورې نړۍ قبایلي ژوند پخوا ختم کړی، خو افغانان تراوسه پورې په دودیز ژوند او سستم کې روان دي.

په دې ټولنه کې د افغانه نجلۍ ژوند ډېر تریخ دی. په دې ټولنه کې د یوې نجلۍ ژوند د زېږېدو سره تریخ وي، ځکه چې کورنۍ یې په زېږېدنه هیڅ نه خوشحالیږي، په دې ټولنه کې هره کورنۍ او هر مور پلار د هلک په زېږېدنه خوشحالي او د نجلۍ په زېږېدنه د خپګان څرګندونه کوي.

د نجلۍ په دې ټولنه کې د سترګو غړولو سره د هغې سره توپیري چلند پیل کیږي. دې ټولنې ټل هلک ته په نجلۍ برې ورکړی او هلک یې له نجلۍ غوره ګڼلی دی.

دا په داسې حال کې ده چې اسلام ښځو ته ډېر حقونه ورکړي دي، خو پښتنه ټولنه یوه داسې ټولنه ده، چې که څه هم ټول په ټول وګړي یې مسلمانان دي، خو د ښځو په حقونو یې بیا ځانونه غلي کړي دي او دې ټولنې هیڅ کله هم افغانه نجلۍ ته خپل حقونه نه دي ورکړي.

سعادت حسن منټو وایي، ((هر تن په بستره نجلۍ غواړي، خو هیڅوک هم لور پیدا کول نه غواړي))، دا خبره په دې ټولنه ډېره ښه اپلایي کیږي.

که هلک هر څه وکړل، خو هلک هلک دی، هغه ته دا حق لري، خو که نجلۍ له دروازې دباندې هم ووته، نو د هغې قتل بیا روا کیږي. دا ټولنه په ډېرو وړو وړو خبرو نجلۍ وژني، تر څو خپل غېرت په ټولنه کې ښکاره کړي او خپل برېت تاو کړي، چې داسې یو د غېرت! کار یې کړی دی.

افغانه نجلۍ او زدکړې!

د افغانې نجلۍ د ژوند یوه لویه او مهمه ستونزه د هغې زدکړې ته نه پرېښودل هم دي.

که څه هم اوس مهال ډېرى خلک چې ښاري ژوند ته یې مخه کړې ده، هغوی د زدکړو پر اهمیت پوهېدلي دي او خپلې لوڼه او زامن یو ډول مکتبونو ته لېږي او بیا دواړه په شریکه لوړو زدکړو ته هم لېږي، تر څو په ټولنه کې ژوند وکولای شي.

خو بیا هم زیات شمېر پښتانه او افغانان په قبایلي سستم پورې تړلي دي او زیات خلک اوس مهال هم په کلیو کې ژوند کوي. لومړی خوټولنه افغانه نجلۍ ته دا حق نه ورکوي چې زدکړې وکړي، ځکه تل همدا خبره کوي، چې نجلۍ د پردي کور ده او باید چې فقط د کور کارونه زده کړي.

افغانه نجلۍ له پیدا کېدو سره په دې فکر کې وي، چې هغه د یو چا لپاره پیدا شوې او باید چې د هغه لپاره ژوند وکړي، ټول عمر د نورو خدمت وکړي، د سرو د پېښو لاندې ژوند وکړي او هن تر دې، چې که څه ناروغي هم لري نو کورنۍ ته یې څرګنده نه کړي، ځکه که داسې څه ناروغي او څه خبره مخې ته راغله، نو بیا به یې څوک نه ودوي.

نو په داسې حال کې، نجلۍ له زدکړو پاتې شي او ټول ژوند یې په تیارو کې تېر شي.

که ځینې کورنۍ نجلۍ زدکړې ته هم ولېږي، خو له څلورم پنځم صنف وروسته یې په کور کېنوي او وایي به چې بیا به یې څوک نه ودوي. یا داسې هم کېږي چې وایي، ولس به څه وایي چې په لوڼو زدکړه کوي.

یوه مهمه ستونزه دا هم ده، چې په ټولنه کې چې افغانه نجلۍ زدکړو ته لېواله وي او کورنۍ یې هم غواړي چې په انجونو زدکړې وکړي، نو بیا هلته مسئله دا وي چې بهر په لارو کوڅو کې هلکان انجونو ته ناست وي او زیاتو سیمو کې هلکان په انجونو پسې اوازونه هم کوي او تنګوي یې هم، دا نو داسې یوه ستونز ده چې زیاتې کورنۍ بیا له دې وجې نه غواړي چې خپلې انجونې مکتبونو او پوهنتونونو ته ولېږي او زدکړې ترلاسه کړي.

نو په بچو زدکړه کول چې په نورو ټولنو کې یو د غېرت کار دی، هغه په دې ټولنه کې د بې غېرتۍ کار ګڼل شوی دی، نو هم دا وجه ده چې افغانه نجلۍ په زیاتو سیمو کې له زدکړو بې برخې او پاتې شوې ده.

افغانه نجلۍ او په ناخوښه توګه یې واده!

د افغاني نجلۍ په ناخوښه واده هم يو له مهمو ستونزو څخه دی.

اسلام نجلۍ ته دا حق ورکړی دی، چې په خپله خوښه واده وکړي. که يو هلک يې نه وي خوښ، نو بايد چې له واده انکار وکړي. خو زموږ په ټولنه کې بيا داسې ناشونې ده. که يوه افغانه نجلۍ له واده انکار وکړي نو هم وژلی کېږي، په دې تور چې دا خو ((فاحشه)) ده، ځکه چې هغه هلک يې نه دی خوښ، نو ټول ژوند به ورسره ښنګه تېروي؟

يا که کومه نجلۍ دا وغواړي، چې د خپلې خوښې سره سم واده وکړي، نو هم دا ټولنه ورته اجازه نه ورکوي، که ورونه يا پلار ته يې مالومه شي، چې افغانه نجلۍ د خپلې خوښې واده غواړي، نو هم د نجلۍ وژنه روا ده.

خو که هلک وغواړي، چې د خپلې خوښې واده وکړي، نو هغه حق لري، خو نجلۍ ته دا حق نه ورکول کېږي. دا د دې هم لامل شي، چې نجلۍ د خپل ځان د وژنې پرېکړه وکړي او په زياتو سيمو کې داسې پېښې ليدل شوي دي، چې د ناخوښه واده په وجه، انجونو ځانوژنې کړي دي او خپل خوږ ژوند يې مرګ ته سپارلی دی.

يا هم که کومې انجونه دې ته زړه ښه نه کړي، چې خپل ځان مرګ ته وسپاري، نو يو داسې تريخ ژوند پيل کړي، چې نه هم په خپله ښه ورځ ويني او نه يې هم خاوند تري ښه ورځ ويني. چې دا نه يواځې د ټولنې د شا تګ سبب کېږي، بلکې د کورنيو د تاوتريخوالي او د لانجو سبب هم شي.

افغانه نجلۍ او د هغې سره کورنۍ تاو تريخوالی!

کورنۍ تاوتريخوالی يو داسې څيز دی، چې زموږ په ټولنه کې يې ګڼ شمېر کورنۍ له لانجو سره مخ کړي دي. د افغانې نجلۍ سره زيات وخت کورنۍ تاوتريخوالی هم د کورنيو د مېرمنو له وجې راپيدا کېږي، خو د نجلۍ سره کورنۍ تاوتريخوالی هغه لامل دی چې د يوې افغانې نجلۍ ژوند يې تريخ کړی دی.

دا داسې يوه مهمه ستونزه ده، چې په ډېرى کورونو کې شته او د کورنيو ژوند هم د دې له وجې لانجمن شوی دی.

که تاسو د تېرو ورځو خبرونه په دقیق نظر وګورئ، نو تاسي ته به پکې داسي ډېرې خبرې مخې ته راشي، چې د کورني تاوتريخوالي له وجې یا هم ځیني ځایونو کې نجونو ځانوژني کړي وي او یا هم مېرمنو په کورونو کې افغانه نجلۍ وژلي وي.

د کورني تاوتريخوالي یوه وجه دا هم ده، چې کور ته یې ورنداریانې راشي، نو بیا یې ورنداریانې غواړي چې په کور کې له انجونو څخه خپلې غلامې جوړې کړي، نو بیا ورته داسي پلمې جوړوي چې د انجونو ژوند ورسره تریخ شي او کورنی تاوتریخوالی رامنځ ته شي.

په بدو کې ورکړه!

د افغاني نجلۍ له پېدا کېدو سره د هغې د ژوند پرېکړې د سړو په لاس کې شي. که په ماشوموالي کې یې چاته ورکړه او که په بدو کې یې چاته ورکړه.

نجلۍ دا حق نه لري، چې هغه له دې انکار وکړي او دا ووایي، چې که بد یو سړی کوي، نو ولې یې هغه قرباني شي، ځکه چې په داسي وخت کې بیا د افغاني نجلۍ مرګ روا دی.

په دې ټولنه کې ټول عمر هم دا کېږي، چې یو هلک یا سړی څوک ووژني او یا هم داسي بل څه بد کار ترسره کړي، نو جرګه کېني او اخري خبره په دې وشي، چې د هغه هلک خور یا د هغه سړي لور، هغې کورنۍ ته په بدو کې ورکړل شي، چې یاد سړي یا هلک ورسره څه بد کړي وي.

دا نو بیا د دې نجلۍ لپاره د دوزخ په څېر ژوند پیل شي. کومې کورنۍ ته چې نجلۍ په بدو کې ورکړل شوي وي، هغوی بیا دې نجلۍ ته هیڅ د انسان په سترګه نه ګوري او تل ورته د یو غلام په سترګه کتلی شي.

د نجلۍ په بدو کې ورکول اخري کې دا پایله شي، چې یا هم هغه نجلۍ ځانوژنه وکړي او یا هم ټول عمر د یو تریخ ژوند تېر کړي، ټول عمر د ښاروو په څېر اوسېږي او ژوند یې له ستونزو څخه ډک وي.

ښځه په پښتني ټولنه کې

پښتانه خپل د ویاړلي تاریخ په اوږدو کې، د دې په څنګ کې چې هیڅ یو اشغالګراستعماري قدرت ته یې سر ندی ټیټ کړی او هیڅکله یې هم د ذلت ژوند یې ندی منلی، د ښځو لپاره د ټولنې د نه بیلیدونکې برخې

په توګه د پیړیو راهیسې چې په نړۍ کې د بشر او د ښځو د حقونو هیڅ خبره هم نه وه،ښځو ته خپل په ټولنه کې ډیر ښه مقام قایل شوی دی. ښتانه خپل د تولنیز او سیاسي ژوندانه د تاریخ په بهیر کې، په ټولو تولنیزو، سیاسي، اقتصادي، دولتي اداره او آن په نظامي چارو کې پتمنې ښځې او نارینه بې له کوم تعصبه اوږه په اوږه کار او په ګډه هلې ځلې کړي دي. ښځې په مختلفو دورو کې په ټولو ټولنېزو برخو کې فعالې وې، په مختلفو ادارو کې په افغاني لویو سلطنتونو کې د ښځو لپاره د ښوونې او روزنې آسانتیاوې برابریدلي او هیڅ ډول تعصب لړ و. ښځې د پښتنو د ټولو سلاطینو او وحکمرانانو په سیاست او اداره کې حیاتي او فعاله رول لوبولی دی. د غوریانو د حکومت څخه کولای شو د سلطان راضیه چې په ۶۳۴ هـ کې په ټول هندوستان کې حاکمه شوه او د څوکلونو لپاره حکومت وکړ او په دهلي کې یې په خپل نوم سکه هم ووهله؛ په دغه دوره کې شاید په ټوله نړۍ کې کومه ښځه د یو غټ ملک حاکمه شوې نه وي. د امریکې د متحده ایالتونو په معاصر تاریخ کې چې ځان د دیموکراسي او بشري حقونو او په ځانګړي توګه د ښځو د حقونو ټیکه دار او حامي بولي، هیڅ یوه ښځه نده توانیدلي چې په هغه هیواد کې ولس مشره شي.

۲۰۰ کاله مخکې په کلیو او باندو کې ښځې د کورڅخه باندې له نارینه وو سره اوږه په اوږه کار کړی، او خپل د کار په مقابل کې یې مزد ترلاسه کړی، په دی هکله څیرونکې «معصومه عصمتي وردک» په خپل کتاب کې «نقش و موقف زنان افغانستان» لیکي «احمدشاه بابا کارپوه ښځو ته په هیواد کې په حکومتي چارو کې د برخه اخیستنې اجازه ورکوله، دوی ته یې لقبونه وټاکل، په ځانګــړې توګه د ښځو په اړوند او د ښځو د حقونو لپاره یې د فرمانونو د صادرولو حق ښځو ته تفویض کړ. چې کومه ښځه یې د یو کار لپاره ګمارله، مهرونه یې هم ورته جوړول؛ ترڅو هغه فرامین چې دغې ښځې صادرولی نور هم وزن او اعتبار پیداکړي. دغه نیک رسم د احمدشاه دراني د کورنۍ او تر هغه وروسته د سدوزایي او محمد زایي په سلطنتونو کې هم دوام وکړ.«

د افغانستان د تاریخ په اوږدو کې ښځې په سیاست، اداره او د ظلم او یرغل په مقابل کې مبارزې او د خپلواکي په جګړو کې د نارینه وو په څنګ کې په ونډه اخیستلو سره ډیر مهم رول لوبولی دی.

زه غواړم د زرهاوو نوم ورکې (ګمنامې) اتلې ښځې د جملې څخه د څو تنو نامتو ښځو څخه یادونه وکړم چې هر یوه په خپل وار سره وکولای شول د خپلواکۍ او آزادۍ په مقدسو جګړوکې په مستقیمه توګه ونډه واخلي، د خپل پت او عزت په دفاع کې کلک ودریږي، او کله هم د غتو سلطنتونو او امپراتوریو د جوړولو عامل وګرځي. د دوی کارنامې د افغانستان په ویاړلي تاریخ کې په زرینو کرښو ثبت شوي دي.

د ښځو حقوق څوک تر پښو لاندې کوي :

دا یو څرګند حقیقت دی چې په ټولو ادیانو کې یوازې د اسلام سپېڅلي دین ښځو ته ټول حقوق ورکړي دی. په داسې حال کې چې داسلام دراتګ نه مخکې د جاهلیت په زمانه کې ښځو ته د ژوندانه حق هم نه ورکول کېده، تردې چې خلکو به د پیغور له ویرې ژوندۍ ښخولې، او که کومه به ترې ژوندۍ پاتې شوه نو سره له دې چې سپکه او حقیره به ګڼل کېدله، یو حق به هم نه ورکول کېده، لکه د میراث حق، د ملکیت حق، د احترام او د عزت حق اوداسې نور.

د جاهلیت په زمانه کې به له یوې ښځې سره، په یو وخت کې ګڼو نارینه وو نا مشروع جنسي اړیکې نیولې او چې کله به یې ماشوم پیدا شو بیا به یې څېره پېژندونکی راوست او ماشوم به یې د دغو کسانو له ډلې څخه یوه ته منسوب کړ.

همدارنګه په اوسنۍ زمانه کې ، کفري نړۍ هم ښځو سره هماغه پخوانۍ وحشیانه کړنلاره او د حقوقو تر پښو لاندې کول په نوي شکل او بدله څېره ترسره کوي، نو دا یو روښانه حقیقت دی، چې غربي نړۍ ښځه له خپلو فطري او انساني حقوقو څخه بې برخې ګرځولې ده، یوازې د تجارتي اعلانونو او د مالونو د خرڅلاو لپاره ترې کار اخستل کېږي، ترهغه چې ښځه ځواني او ښکلا ولري، په تجارتي اعلانونو سره پرې د مالونو د څرخولو بازارونه او مارکیټونه چلوي، کوم شیان چې نه خرڅېږي هغه د ښځو په انځورونو خرڅروي. جنسي استفاده ترې کوي؛ خو کله یې چې عمر د مالوم حد څخه واوړي او پخوانۍ ښکلا او ځواني یې پاتې نه شي، بیانو د ټولنې د اوږو بار وي ځکه هاغه څه چې د ښځو په اړه یې دوی ته اهمیت درلود هغه اوس نه شي ترلاسه کولی، نو له همدې امله پوره له پامه وغورځولی شي.

نو ځکه اوس په غرب کې د باکرو انجنو شمېره بې اندازې کمه ده، او نشت سره برابره ده. علت یې دا دی چې د دوی د دیموکراسۍ د قانون پر اساس که چېرې د زنا دواړه خواوې سره موافقې وي، په زوره نه وي ترسره شوي نو هیڅ جرم یې نه ګڼي، نو همدا د زنا د جرم د مخنیوي قانون د نه شتون وجه ده، چې د ایډز وژونکې ناروغی په غرب کې د حده زیاته شوې ده نو ځکه دواړه لوري دغه ناکاره عمل بې له کومې ویرې ترسره کوي.

له هاغه مهاله راهیسې چې د اسلام مبارک دین سپېڅلې وړانګې په نړۍ کې وپرقېدلې، بشریت ته یې د جهالت د تورو تیارو څخه د وتلو لار ورورښودله، ښځې ته یې هم لوړ مقام او هاغه ټول حقوق ورکړل چې ښځې ورته په خپل انساني ژوند کې اړتیا درلوده . اسلام ښځې ته په لومړي ځل د ژوند کولو حق ورکړی

چې په ژوندون د خاورو لاندې کولو او وژلو څخه يې وژغورلې، اسلام نارينه ته امر کړی چې ښځی سره ښه چلند وکړی (وعاشروهن بالمعروف). اسلام ښځه دټولنی جوړونکی وبلله او هغه يې د کور نيکمرغي، د نارينه جامه، د نارينه او دوزخ ترمنځ پرده وګڼله، او د نارينه لپاره يې د مور، خور، مېرمني او لور ارزښتناک حيثيت د مرګ تر مهاله ورپه برخه کړ.

رسو الله صلی عليه وسلم په يوه حديث کې هغه څوک د کامل ايمان درلودونکی او بهتر ګڼلی دی چې له ښځو سره ښه چلند کوي: «أکمل المؤمنين إيماناً أحسنهم خلقاً، وخيارکم خيارکم لنسائهم» يانې کامل مؤمن هاغه څوک دی چې د ښه اخلاقو درلودونکی وی، او هغه څوک ستاسي له جملې ښه دی چې د خپلې کورنی لپاره ښه وي.

د اسلام په سپېڅلي کتاب قرآن کريم کې يو سورة د ښځو په نوم (سورة النساء) نومولی شوی دی، چې پکې د ښځو حقوق لکه د ميراث احکام او له هغوی سره د انصاف کولو په اړه لازمي لارښووني بيان شوي دي. همدارنګه يو بل سورة د مريم رضي الله عنها په نوم نومولی شوی دی. همداسي د قرآن کريم په مختلفو ځايونو کې ښځو سره د ښه چلند، او د هغوی د مشکلاتو د حل لارې چارې په ګوته شوي دی.

رسول الله صلی الله عليه وسلم- په خپلو مبارکو احاديثو کې ښځه (مور) له نارينه (پلار) څخه دری ځلی په حق کې زياته ګڼلې ده.

رسول الله صلی الله عليه وسلم مسلمانان هڅولي دي چې يو بل ته پرښځو باندې درحم او هغوی سره د ښه چلند په اړه وصيت وکړئ فرمايلي يې دي: «استوصوا بالنساء خيرا» راوه البخاري ومسلم. ژباړه: يو بل ته دښځو په هکله ښه وصيت او سپارښتنه وکړئ.

که څه هم په اوسنی زمانه کي لکه څنګه چې په اروپا ، امريکا او کفري نړۍ کې د اسلام په ضد ډېر زيات منفي تبليغات ترسره کېږي چې وايي اسلام ښځو ته پوره حقوق نه دي ورکړي، يا د ښځو سره ښه سلوک نه کوي، خو پخپله په همدوی کې ښځې تر نارينه وو ډېرې مسلمانيږي. په امريکا کی د هرو څلورو کسانو څخه چې اسلام قبلوي، درې يې ښځې وي. او د برتانيې د يو نيم مليون مسلمانانو په منځ کی پنځه ويشت زره يې سپين پوستي انګريزان دي چې تازه مسلمانان شوي دي او جالبه يې لا دا چې په دغو کی د ښځو شمېره تر سړيو زياته ده.

د ښځو د دې زياتو مسلمانېدلو وجه دا ده چې خلک کله منفي تبليغات واوري، نو دې ته اړ شي چې د اسلام پوره مطالعه او څېړنه وکړي، بالاخره ورته ثابته شي چې اسلام هاغسي دين نه دی لکه چې غرب يې انځوروي، بلکې يو سپېڅلی دين دی، چې د هيچا حقوق نه تلف کوي.

اوس غواړم چې ښځو ته د اسلام له خوا ځينې نورمهم ورکړل شوي حقوق هم په لنډه توګه، په لاندې ډول وړاندې کړم:

٣ـ د واده څخه وروسته د ښځې ټوله نفقه او پوښاک (جامه) هم اسلام د نارينه (مېړه) په غاړه اچولې ده، او ښځه يې د نفقې د درانه مسئوليت څخه معاف کړې ده. الله تعالی فرمايي : «وعلى المولود له رزقهن وكسوتهن بالمعروف» [البقرة: ٢٣٣]. ياني او د ماشوم پر پلار باندې د هغه د شېدې ورکوونکې مور نفقة او جامې لازمې دی په نيکې طريقې سره.

همدارنګه په بل ايت کې الله تعالی فرمايي: «الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاء بِمَا فَضَّلَ اللّهُ بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ وَبِمَا أَنفَقُواْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ» [النساء ٣۴]. ياني نارينه پر ښځو مسلط او اداره چيان دي له دې امله چې الله تعالی د هغوی ځينو ته پر ځينو نورو فضيلت ورکړی او له دې کبله چې نارينه خپل مالونه لګوي.

جابر رضی الله عنه څخه روايت دی چې رسول الله صلی الله عليه وسلم خلکو ته په خطبه کې داسې وفرمايل: «'اتّقوا الله في النساء، فإنّهنّ عَوَانٌ عندكم أخذتموهنّ بأمانة الله واستحللتُم فروجهنّ بكلمة الله ولهنّ عليكم رزقهنّ وكسوتهنّ بالمعروف» رواه مسلم. ياني د ښځو په هکله د الله تعالی څخه وډار شئ! داځکه چې تاسې دوی د الله تعالی د امانت په توګه اخيستي او د هغوی د شرم ځايونه مو د ځان لپاره حلال کړي دي نو په تاسې باندې د دوی خوراك او پوښاك لازم دی.

او په بل حديث کې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمايي: «وحقهن عليكم ان تحسنوا اليهن فى كسوتهن وطعامهن» رواه الترمذى. ياني ستاسو د ښځو حق پرتاسې دا دی چې هغوی ته ښه جامه او ښه خوراک برابر کړئ.

رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمايي : «ثلاثة قد حرم الله عليهم الجنة مدمن الخمر والعاق والديوث الذي يقر فى اهله الخبث» رواه احمد والنسائى. ياني پر دريو کسانو باندې الله تعالی جنت حرام کړ ی دی د شرابو معتاد، د مور او پلار خفه کوونکی او دووس سړي، چې د خپلې ښځې د عفت پاملرنه نه کوي او پردي سړو ته اجازه ورکوی چې دهغه دښځې سره ناسته پاسته او راشه درشه وکړی.

بلکې داسلام مقدس دين امر کړی دی چې نارينه دې د خپل عفت او ناموس څخه دفاع وکړي او که په دغه لار کې څوک ووژلی شی نو هغه شهيد دی .رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمايي: «من قتل دون اهله فهو شهيد» روه الترمذي وابو داؤد والنسائي. ياني څوک چې د خپلې ښځې د عفت څخه په دفاع کې ووژلی شی نو هغه شهيد دی.

۵ـ همدارنګه اسلام ښځې ته د ميراث حقوق هم ورپه برخه کړي، چې له اسلام څخه مخکې د جاهليت په زمانه کې يې دغه حقوق نه درلودل.

۷ـ يو بل مهم حق چې اسلام ښځه ترې برخمنه کړې ده هغه د احترام او کرامت حق دی، سړی بايد خپلې ښځې ته د احترام په سترګه وګوري او هاغه وينا او عمل ترسره نه کړي چې د هغې د خپګان او خواشينی سبب ګرځي، او دا ځکه چې ښځه يوه باعزته انسان ده او بايد دهغې سره د يوې مزدورې په څير چلند ونه کړی شي ، ښځو ته په سپک نظر کتل دا د کم اصلو او کم عقلو نارينه و کار دی. په يو حديث کې داسې راغلي دي: «ما اکرمهن الا کريم ولا اهانهن الا لئيم» رواه ابن ماجه. ياني عزتمند سړی د ښځو عزت کوي او سپک او رذيل سړي د ښځو سپکاوی کوی. مطلب دا چې د ښځو عزت کول د ځان عزت کول دی او دښځو سپکاوی د ځان سپکاوی دی.

۸ـ د ښځو تعليم د ښځو حق نه، بلکې يوه فريضه ده، چې علم په هر مسلمان (نارينه او ښځينه) باندې فرض دی. خو دا فرضيت به په هاغو شرايطو برابر وي، چې اسلام ښځو ته ټاکلي، او د ښځې عزت، ابرو او حيا نارينه و سره په مخلوطيت کې پايمال نه شي.

دعائشې رضي الله عنها څخه روايت دی چې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمايلي دي: «من ابتلی من هذه البنات بشئ فاحسن اليهن کن له سترا من النار» رواه البخاري ومسلم. ژباړه : چاته چې لورګانې ورکړی شوی وي او دې ورسره احسان وکړي (د هغوی ښه خدمت، پالنه او تربيه وکړي) نو دغه لورګانې به دده او ددوزخ داور ترمنځه به د يوې پردی په شان وي ياني دغه لورګانې به د دوزخ د اور څخه د ده د ژغورنې سبب شی.

د اميدوارو مېرمنو سره بايد څنګه چلند وشي :

د اولاد لرلو له پرېکړې وروسته، چې کله مور او پلار د اولاد لرلو پرېکړه وکړه او په دوه اړخيزه توګه يې دا منله چې مور کولای شو يو اولاد ولرو او د هغه/هغې سمه روزنه وکړو، نو پلار بايد خپله مېرمن

په پرلپسې توګه د اړوندې ډاکټرې/ډاکټر تر درملنې لاندې ونیسي او د هغوی د مشورو سره سم کړنې ترسره کړي، اوس خو به ښايي داسې کسان نه وي، چې هغه عمومي او لومړني معلومات ونه لري، د امیدواری پرمهال د دروند وزن پورته کول او ډېر کار کول او له ورته نورو کارونو ډډه کول دي، خو داسې نورې ستونزې هم شته دي، چې زموږ ټولنه ورسره مخ ده خو موږ يې حتا ستونزه نه بولو او ښايي ډېرو يې په اړه فکر هم نه وي کړی، هغه د مېرمنې اروايي نارامي ده، که هغه نارامه وي نېغ په نېغه پر ماشوم اغېز کوي، د مور خوراک، څښاک او حتا کړه وړه د مور په ګېډه کې د ماشوم پرټولیزې ودې اغېز کوي.

له سمو او ګټورو خواړو نیولې هان تر ځینو اړینو درملو پورې باید یوه امیدواره مور د خپلې امیدوارۍ د سلامتیا په پار ولري، د دغو ترڅنګ آرامه او سولییز فضا او چاپېریال هم اړين دی، له اروايي فشاره د مور ساتنه او هغې ته راتلونکي ډاډ ورکول دا ټول هغه څه دي، چې په ډېرو عادي امکاناتو باندې يې ترسره کولای شو.

خاوند کولای شي، خپلې مېرمنې ته د مینې په ښوولو سره ډاډ ور په برخه کړي او حتا د ماشوم د راتلونکي په اړه ورسره بحث او مباحثه کولای شي، چې داسې او هسې به يې روزو داسې مینه به ورکوو، دغه خیالي نړۍ جوړول هم امیدوارې مېرمنې ته سکون ور په برخه کوي او که خاوند يې ورسره په مینه او محبت چلند وکړي، عاشقانه چاپېریال جوړ کړي او ورسره د ورځنیو چارو په سمون او ترسره کولو کې مرسته وکړي، ښايي هغې ته يو ډول دننني ډاډ ورکړي او په ډېر غرور سره به خپل ژوند ته ادامه ورکړي، چې ښايي دا غرور يې د ماشوم د روغتیا، او ښې ودې په برخه کې ډېره مرسته وکړي.

د خپلې کوټې په دیوالونو د ماشومانو د انځورونو د ځوړلو سره تاسې هغې ته د ماشوم د سپېڅلي او مینه ناکې نړۍ په اړه خبرې کولای شئ، هغه به يې په لیدو خپل راتلونکی ژوند له خوښیو او مینې ډک ګڼي او له همدې سره به يې ذهن ارامه، خوشاله او ذهني سکون به يې هم په برخه وي. غواړم په لسو ټکو کې د اولاد د زېږون دمخه د ځینو چارو ترسره کول راونغاړم:

په کوټه کې د ماشومانو انځورونه د مور ذهن د ماشوم لرلو لپاره نور هم اماده کوي او له ځانه سره ورته خوشالیانې زېږوي

مور ستړيا ته نه پرېښوول او هغې ته هر ډول اروايي سکون ورکول.

له مېرمنې سره د خاوند خوشاله، ملاتړی او مینه ناک چلند.

د کورنۍ چاپېریال خوشاله او آرامه ساتل او د کورنۍ نور غړي د امیدوارۍ پرمهال د ستونزو، دردونو او نورو کړنو په اړه خبرول، چې که د امیدوارې مېرمنې څخه کومه تېروتنه وشي، باید ځواب یې ستوغ او تېر ورنکړل شي، د ښېرته ورځوابولو پرځای یې حالت درک کړای شي او په حوصلې یې په مینه ناکه لهجه پوه کړي.

د ماشوم روزلو په اړه له امیدوارې مېرمن سره بحث کول او دماشوم لرل یې د دواړو لوریو د مینې ډېروالی ښوول وګڼي.

د اولاد راوړل باید د کورنۍ ښېرازي وګڼي او ورته خوښ بینه اوسي، چې په راتګ سره به یې کورنۍ ښېرازه کېږي، نه دا چې داسې فکر ورکړای شي، چې په راتګ سره یې کورنۍ غالمغالي او مېرمن ستړې کېږي.

د امیدوارې مېرمنې د خوړو او پرځای غوښتنو پوره کول او په خپلسرې ډول د هر ډول درملو نه خوړلو توصیه کول.

د امیدوارې مېرمن حالت درکول، خاوند باید د خپلې مېرمنې حالت درک کړي او ښایي له هغې څخه ځینې ناسم عکس العملونه ترسره شي، خو باید په سړه سینه یې په مینه ورځواب کړي او په ارامې یې پوهه کړي.

د امکان په صورت کې د منظرو لیدل او ارام ښنونکې او ښکلې ځای ته وړل او چکر ورکول.

د خاوند له خوا ورته د پوره ډاډ او ملاتړ احساس ورکول.

په ټولیز ډول دا ویلای شم، چې د ماشوم تر زېږون دمخه باید ټولې خوښۍ، مینه او مرسته د ماشوم مور ته ورکړل شي، ځکه چې په مور باندې هر ډول سم او ناسم حالات نېغ په نېغه د ماشوم په ودې او روان اغېز کوي.

د ښځې او نارينه ترمن توپيرونه

الف : بيولوژيکي توپيرونه

دنارينه روغتيايي حالت د ښځې په انډول ښه وي ځکه چې په هغه کومه ټاکلې ناروغي نه راځي کومې چې پر ښځې راځي .

د حيض او نفاس حمل او زيږوني ، د تي ورکولو ، د کوچني د روزنې اغيزې د ښځې په بدن پريوځي : مثالاً : په حيض کې د ښځې بدن پر هغې درنيږي د تودوخې درجه يې ټيټيږي ، هاضمه يې خرابيږي ، د بدن غړي يې سستيږي په هرو سلو کې(۳)2 ښځې په حيض کې درد نه لري نورې ټولې له دې دردونو څخه ځوريږي .

علي القاضي د نور سکستشنسکي ، اميل لورک ، لاينسکي ، فان دى فلدا ، ميل نورالک ، ګبهارد ، کرسي شکنسکي ، کرافت ايبنو ا و داسي نورو مشهورو ډاکترانو او پوهانو نظريات را اخيستي دي چې لنډيز يې دادى .

ښځې ته په حيض کې سردرد ، ستوماني ، د اندامونو سستي ، دهډوکو

درد ، د اعصابو کمزورتيا ، په مثانه کې پريشاني ، له بدهضمی څخه شکايت ، په سينه کې درد ، دتنفس سرعت ،م د طبيعت ګډوډ واله او پرېشاني لکه چې ښځه ډېره ناروغه وي ، له نامه څخه لاندې درد چې د زړه تنګوال به ورسره وي پيداکيږي ژړېدونکي به وي ، فکر خراب وي ، سکون ، اطمئنان ، سوکالي ا و آراموالى ورسره نه وي ،م خپل ورځنی کار نشي کوالی ، دبدن غړي يې د ارادې تابع نه وي مثالاً : که کاتبه وي پوره ټايپ نه شي کوالی ، د يو ټکي په بدل بل ټک وهي جمله جوړوالی نه شي ، غير اختياري کار ترې وشي ، پدې ورځو کې به ډېر جنګ او لانجې کوي ، د هغې له اخلاقو څخه به په دې ورځو کې هر څوک شکايت کوي ، حتی د هغې اولاد هم.

ډاکټر (وینزج) د خپلو مشاهداتو په رڼا کې لیکي : کله چې د ښځې له پلوه محکمې ته کوم شکایت کېږي نو ودې ګوري ښايي چې هغه د حیض په وخت کې وي ،ځکه چې په دې موده کې د هغې اعصاب کار نه ورکوي ، او دحمل په موده کې هم څو میاشتې کله ناروغه وي او کله روغه او د ولادت څخه وروسته) نفاس کې(هم د ښځې هغه حالت وي کوم چې په حیض کې وي .

ډاکټر(هیولاک ایلس اوبرت مول) لیکي : ښځه باید د حمل په وروستی میاشت کې نه دکور کار وکړي او نه د دفتر همدارنګه د نارینه اندامونه کلک او غښتلي وي پلنې او پراخه اوږې لري ، وږه او تنګه ګېډه یې وي ، د بدن شحمیات (وازدې) یې په مناسب ډول په بدن کې وېشل شوې دي ، ږیره او بریتونه یې راشي اواز یې غټ او غلیض وي ،م مګر ښځه نرمه او ګرده وي ....

ډاکټر شفیق عبدالملک لیکي :

ښځه ښکلې بڼه لري ، تیونه یې په مناسب ځای کې دي چې د کوچنې د تغذیې لپاره مناسهب او ښایست او ښکلا کې زیاتوالی راولي ، ګرده بیه غوره کړي عورت یې په مناسب ځای کې دی چې کوروالی ، حمل او تناسل ته ښه برابر دی او څنګه چې دښکلا غوښتنه ده هماغسې یې اواز نرم دی.

د نر او ښځې ترمنځه د غړو په اړوند نولس(۱۹)توپیره دي ، د نارینه ماغزه د ښځو له ماغزو سره توپیر لري ، پدې هکله یو عالم چې په کال کې یې د نوبل جایزه واخېستله ډیهره څېړنهه کړېهده یهو تهه یهې نارینهه ماغزه اوبل ته یې ښځینه ماغزه نوم ورکړی دی .

الله ج انسان ته څنګه چې د ښکلا غوښتنه ده ښایسته بڼه ورکړه ، څه چې نارینه په ښکلا کې ډېرښت راولي هغه یې نارینه ته ورکړل ، او کوم څه چې د ښځې په ښکلا کې ډېرښت راولي هغه یې ښځې ته ورکړل .

فرمایي : (لقد خلقنا الانسان فی احسن التقوم)

ژباړه : په تحقیق سره مو پیداکړی دی انسان په ښه اندازه سره (همدارنګه د وزن له نظره نارینه درونږ او د اوږد قامت خاوند دی د نر هډوکي کلک او غښتلي دي ښځه د نرپه پرتله ژر لویږي بدن یې ژر وده کوي د ښځې بدن د نر په انډول د وازدې د ذخیره کولو ډېر قابلیت لري ، په نارینه کې وازده په سلو کې اتل(۱۸٪) او په ښځو کې(۲۸) ده .

علي القاضي وايي چې : د هر انسان په بدن کې ۶۰ میلیونه سوري دي مګرکه په مایکروسکوب کې ځیر شئ پیژندل یې شئ چې دا د نارینه د بدن سوري دي او دا د ښځي .

ب: سیکلوژیکي توپیرونه

د عین الشمس پوهنتون کې د علم الفس(اروا پیژند نې) استاد دکتورسید فواد البهی‌لیکي : انجلی د خپل عمر د مراهقت تر دوري له هلک ځیني هوښیاره او ځیرکه وي م له مراهقت څخه تر بلوغ هلک هوښیار وي او وروسته بیا دواړه برابر وي .

دوه غربي پوهان د هلکانو او انجونو ترمنځ د ازمویني د نتیجي تر کتلو وروسته وایي چې دا دواړه ډلې په نمرو کې سره برابرې دي .

په هر حال د نر اوښځي ترمنځ توپیرونه علماوو روښانه کړیدي ، لکه د ښځي عاطفه : نرم طبیعت ، د اسرارو (پټو) نه ساتنه ژر تر اغېزي لاندې راتلل په وړه خبره خفګان او خوشحالي ښځي په ستاینه او غندنه کې تر هر چا مخکې ، په مدح او ثنا کې پیاوړې دي ، بې له کوم دلیل او پلټني څخه چې څه واروي نو هغه مني صبر او تحمل نه لري .

ج: فزیولوژیکي توپیرونه

د نارینه اواز سخت ، غټ او غلیظ دی او دښځي اواز نرم او لنډ دی ، د غدو او زړه ناروغي په ښځو کې ډېره وي ، ډاکټران وایي چې : د دې لامل حمل ، حیض ، نفاس (والدت) او رضاعت (تي ورکول) دي .

دا و د ښځي او نارینه و ترمنځ مهم توپیرونه چې فطرت په نر او ښځه کې پیدا کړي دي .

ماخذونه :

انيس ويب پاڼه ښځه او ټولنه

افغانه ښځه ! مدرنيت ، اسلام اوعنعنه ۲۰ – ۲۱ صفحې

نهم څپرکی

ناوړه دودونه:

ولور :

ولور د لوړ قیمت مانا ورکوي او کوم شرعي جواز هم نه لري .

په ټولو ځایونو کې ولور یو شان نه وي ، په مشرقي ولایتونو کې له نیکمرغه ولور د نشت سره برابر دی ، که ولور واخلي هم ډېر لږه اندازه هغه هم د جلۍ په جهیز کې مصرفیږي . اما په جنوبي ولایتونو کې ولور ډیر زیات دی .

یوه وجه خو یې دا ده که په لور لږ ولور واخلي نو خلک جلۍ ته پېغور ورکوي چې ته خو بې ارزښته وې او پلار دې مفته ورکړې .

دوهمه وجه داده چې پلار یې ځکه ډیر ولور اخلي چې د ولور په پیسو زوی ته واده وکړي او یا هم په کوم کار شروع کړي .

معمولآ د لوړ ولور په ورکولو سره پلار خپله لور سپین ږیري اویا معیوب ته هم ورکوي .

د اسلام نه مخکې د جاهیلت په زمانه کې به ښځې خرڅېدلې هر چابه چې کومه ښځه خوښه شوه نو د هغې قیمت به یې ادا کړ او هغه ښځه به یې کور ته بوتله ، ددې ښځې ټول واک به هغې سړي سره وه .

پایلې :

په ډیر ولور اخستلو سره د ښځې معنوي او مادي ارزښت له منځه ځې .

له خپلو ډېرو حقوقو څخه محروميږي .

ډير هغه ځوانان چي لوړ ولور تاوان نلري ، مجبوريږي چې خپل نفسي خواهشات له ناروا اړيکو پوره کړي .

دېرې پيغلې د لوړ ولور له کبله کلونه کلونه د پلار په کور کې ناستې وي .

زما په نظر ډير ولور د ټولنې وروسته والی او ناپوهي ده . افغانه ښځه! مدرنيت، اسلام او عنعنه(۸۷-۸۶صفحه)

د بدل ودونه:

کومه کورنۍ چې د واده مصرف نه لري ، نو هغه کورنۍ د بدل واده ته زړه ښه کوي . د بدل ډوډ داسي دی چې مقابل لورې وايي ته دې خپله لور زما زوی ته راکړه او زه به مې خپله لور ستا زوی ته درکړم.

پايلې:

که کوم طرف په خپلې ښځې ظلم کوي ، نو هغه بل طرف يې غچ د خپلې ښځې اخلي ځکه چې هغه ددې په بدل کې تللې ده . داسې وادونه اکثره بريالي نه وي او نه په شرعيت کې جواز لري.

په بدو کې ورکول:

په بدو کې د جلۍ ورکول ، دا ډوډ داسې دی چې که چيرته د يو چانه څوک په قصد يا سوا کې ووژل شي نو د مړې کورنۍ ته به بد ورکوي ، هغه بد يوه يا دوه انجونې وي ، چې د مړې کور ته به يې ورکوي ، که چيري کومه کورنۍ انجونې ونلري نو بيا به بيسې ورکوي چې معمولا دا پيسې لس يا پنځ لس لکه وي.

پايلې:

کومه پيغله چې بّ بدو کې ورکول کيږي هغې سره ښه چلند نه کيږي ، البته په ځينو کورنيو کې د وخت په تيريدو سره بيا هغې سره هغسې بد چلند نه کيږي.

د هغې جلۍ ارمانونه د خاور سره يو شي ، او هر حقوق څخه محرومه شي . اما له نيکمرغه دغه ډوډ د پخوا په څېر عموميت نه لري ،يا داسې پيښې دېرې نه پيښيږي او يا د خلکو شعور او نظر پراخ شوی دی .

د ملاتړ پیدا کولو په خاطر ودونه:

ځینې کورنۍ ددې لپاره چې په ګلي او سیمه کې اعتبار لوړ او قوي ملاتړ پیدا کړي نو خپلې لوڼې معتبر کورنیو ته ورکوي.

ماخذونه :

افغانه ښځه! مدرنیت، اسلام او عنعنه(۸۶،۸۷،۸۸ صفحې)

ښځه،کورنۍ او تولنه(۱۹صفحه)

د ښځو پر وړاندې د تاوترخوالي له منځه وړلو د قانون د تطبیق پنځم راپور(۱۸-۱۷-۱۶صفحه)

لسم څپرکی

ښځه او تاوتریخوالی:

تاوتریخوالی هر هغه چلند ، حرکت او وینا ته ویل کیږي چې د لنساني لوړو ارزښتونو سره توپیره ولري او نفي کوونکي یې وګرځوي او د یو شخض د وروسته پاتي توب ، ګوښه کېدل ، سرخوړي ، رواني ناروغي ، ځان وژني او د مړیني یو لامل ګرځي.

د تاوتریخوالي لاملونه

دا یو بیخي تجربه شوی او عیني واقعیت دی چې پر ښځو د تاوتریخوالي رټلي پدیده په بیلا بیلو شکلونو یاني د کورنۍ د ناوړه چلندونو هغه چې د کورنۍ یو عړي په ټوګه یې حقوق تر پښو لاندې او شخصیت یې تر سپکاوي لاندې راولي کله مور او پلار او نږدې خپلوانو کور ته او بهر ته له وتلو څخه مخنیوی کول ، لفضي تاوترخوالي چې د سپکو سپورو ویلو ، رټني ، پیغور ورکوني ، کنځاوو څخه عبارت دي ،رواني او جسمي تاوتریخوالي چې وهل ټکول ، وېښتانو شکول ، د غوږنو او پوزو غوڅول ، شاقه او اجباري چارو ګمارل پکي شامل دي .

ددې هر اړخیزه تاوتریخوالو اساسي لاملونه او سببونه ډیر زیات دي چې یو شمیر یې په دې ډول ښودل کېدای شي:

- د ټولني وروسته والی
- د ناپوهۍ او بې سوادۍ حاکمیت
- د نرواکي
- د ناوړه عنعنو او رواجو واکمني

- د نر او ښځو له خوا د هغوی د طبیعي ، اسلامي ، او قانوني حقوقو څخه اګاهي نه درلودل
- اقتصادي کمزورتیا
- په کورنیو کې د معتصبو غړو شتون
- تر وخت د مخه یا اجباري وادونه
- د نارینه اولاد نه درلودل ښځه،کورنی او ټولنه(۱۹صفحه)

د تاوتریخوالي ډولونه:

په عمومي ډول پر ښځو باندې د تاوتریخوالي شکلونو په فزیکي یا جسمي ، روحي یا رواني ، او د ټولنیز تاوتریخوالي په بڼو تطبیقیږي.

فزیکي تاوتریخوالی:

د ښځې سره بده رویه کول ، هغه وهل ټکول ، د ویښتانو شوکول ، په لغتو ،څپیرو ،په لرګو وهل.

راټول شوی مالومات ښی چې تر ټولو ناوړه تاوتریخوالی ،فزیکی تاوتریخوالی دی ، او په ځانګړي ډول وهل او ټکول دي چې په ښځو باندې په بیرحمانه توګه تحمیلیږي او ځني وختونه د ښځو د مړینې سبب هم ګرځي .

جنسي تاتریخوالی

جنسي تاتریخوالی په مختلفو ډولونو لکه ناروا جنسي اړیکې ، توهین او بې حرمته جنسي اړیکې ، په زوره عفت پلورلو ته مجبوره کول ، په زوره د جنین غورځول او نورو ډولونو پېښیږي.

سر بیره په دې ، جنسي تیرې یوازې د مستقیم جراحاتو یا ټپیکېدو سبب نه کیږي بلکې د رواني زیانونو لکه په ایډز اخته کیدل ، په ناخوښه یا بې زور امیدواره کېدل ، همدارنګه جنسي تاوتریخوالی د ښځو پر عزت ، حرمت ، او شان باندې ناوړه اغیزه کوي.

ژبني او اروايي تاتریخوالی

يو بل ټيټ شوی تاتريخوالی دی چې د ښځو په وړاندې تر سره کيږي چې لا هغه ته د تاتريخوالي په سترګه نه کتل کيږي ، دا ډول تاتريخوالی د ښځو پر اروا باندې منفي اغيز ښندي.

د رواني تاوتريخوالي ډولونه :ګواښېدل قاريدل ،بد چلند کول بدي ردي ويل ، کنځل ، سپکاوی او د نورو په مخکې سپکول.

ټولنيز تاتريخوالی

د ښوونځي او روغتيايي مرکز ته له تګ څخه مخنيو ، د پلار کور ته د تګ څخه منع کول ، د ښوونځي په لار کې د يو شمير بد اخلاقو کسانو له خوا تعقيبدل او اشارې کول ، د شاګردانو او ښوونکو خوا د وجود د يوې برخې لګول.

پايلې

ښځې په لومړي سر کې ګوښه ييزي کيږي ، د ټولنې سره ناستې ولاړې بيزاريږي ، د ښوونځي له تګه د ډېدي کولو له تحصيله محروميږي او روغتيايي مرکزونو ته د نه مراجعې له کبله روغتيايي حالت زيانمنيږي.

کورنی تاوتريخوالی او پر دماغو يې اغيزې :

له ښځو سره د تاوتريخوالي کړنې د ښځو پر روغتيا ، حرمت ، ټولنيز موقف ، د ژوندانه پر وضيعت او هوساينې ناوړه اغيزې لري .

سربيره پردې تاوتريخوالی د هغوی د ودې او پرمختګ حنډ شوی او د هغوی د ګوښې توب سبب ګرځي .

دا تاوتريخوالی رنګه رنګ ستونزې منځ ته راوړي لکه له کوره تښتېدل ، بې برخه ليک او جلا والی ، تېپې کېدل ، معلوليت ، په ځان وژنې لاس پورې کول ، او د مړينې سبب يې کيږي .

ماخذونه :

ښځه،کورنۍ او ټولنه(۱۹صفحه)

(c) ketabton.com: The Digital Library

يولسم څپرکی

د کور دېوالونه دچا لپاره ؟

ځېنې خلک وايي چې ښځه يا په کور ده يا په ګور ، ښځه بايد هېڅکله هم له کوره څخه ونه وځي دوی وايي چې ښځه بايد د کور په څلورو دېوالونو کې ژوند وکړي ، په دې پراخه نړۍ کې د ښځې په برخه همدا د څلور دېوالونو محوطه ده اوښځه بايد د کور د څلورو ديوالونو په محوطه کې ژوند وکړي .

بايد وويل شي چې دا يوازې تش يو نظر نه دی بلکې ډېرې ژورې ريښې هم لري او په اکثرو ځايونو او په ځانګړې ډول په پښتو قبايلي او اطرافي سيمو کې وربانديې ډېر کلک عمل کېږي تر دې چې که ښځه سخته ناروغه نه شي يا بله کومه سخته اړتيا پيدا نشي نو په کلونو کلونو هم له کور څخه بهر نړۍ نشي ليدلی او دوی داکار اسلام ته منسوبوي او دليل هم دسوره احزاب دا ايت نيسي :) وقرن فی بيوتکن .)

(ژباړه :) او قرار ونيسی په خپلو کوروکې) د ښځه يا په کور ده يا په ګور ، تصور اسلامي نه دی .

اسلام ښځو ته اجازه کړې ده چې په ټولنيز ژوند کې ګډون وکړي خپله هره شرعي اړتيا په پوره اطمينان او ډاډ سره پوره کړي ، بهر ته لاړې شي ، په لمانځه ، غم اوښادۍ کې ګډون وکړي .خو دا هرڅه د اړتيا ترحده .له اړتيا پرته ښځه پخپل کور کې درنه ښکاري.

په کورکې دښځو بند ساتل او په څلورو دېوالونو کې ايسارول غټه جزا ده او دا جزا پاکې مسلمانې بي بي ته نه ، بلکې بد کارې او مجرمې ښځې ته په کار ده تاسې وګورئ کله چې د زنا کار سړي او زنا کارې ښځې لپاره د جزا وروستي احکام نازل شويي نه و ، او الله ج د حکمت له مخې هر کار په تدريجي ډول منع کاوه ، نو د کور په څلو ديوالونو کې دبندولو سزا يې د زنا کارې ښځې لپاره ټاکلې وه او دا د زنا کارې ښځې سزا وه م فرمايي :

(واللاتي ياتين الفاحشة من نساء كم فاستشهدو واعليهن اربعة منكم فان شهدو ا فامسكوهن فی البيوت حتی (يتوفهن الموت او يجعل الله سبيلا)

ژباړه : (او ستاسي هغه ښځې چې زناکوي نو شاهدان وغواړئ پر دوی څلور تنه له تاسي نه نو که شاهدي وويله دوی نو بندې کړئ تاسي دا ښځې په کور کې تر هغې پورې چې مړې شي يا وګوځوي الله دوی لره کومه لاره .)

نو د کور په څلورو ديوالونو کې بندول د زناکارې ښځې سزا وه چې بيا وروسته ورته الله ج لاره پيدا کړله او د زنا د حد احکام راغلل نو کوم منطق به دا ومني چې الله ج بيا دا سزا پاکې ، شريفې د وقار او درناوي خاوندې ښځې ته ورکړي ؟ ښځه او اسلام(۶۴-۶۳صفحه)

مونږ په کومه پيړی کې اوسيږو :

مونږ افغانان ډير ښه مسلمانان يو ، هر ډول تکليف چې پيدا شي طبي وي او رواني مونږ ملا ته ځو .

ډاکټر نورالله درمان وايي ماته يوه ښځه راغله فشار يې چګ وو ، ما ورته سهار دوا ورکړه او ورته مې وويل چې مالګه او تورش شيان به نه خورې ، په خواړو کې به هم يو ځيز بې مالګې خورې .

ماښام يې زامنو راوسته حالت يې ډير خراب و ، فشار مې ورته وکتلو د پرون پرتله فشار يې ډير چګ شوی و ،درملنه مې وکړه فشار يې لږ ښه شو ، ما يې زوی ته وويل چې سهار خو ډير فشار چګ نه و ، او دوا مې هم ورکړې وه څنګه چګ شو.

يو زوی راته وويل چې سهار ملا ته تللې وه ملا ورته مالګه دم کړې ده او ورته يې ويلې دي چې درې وخته به دا مالګه خورې . داسي پنځه دقيقې وروسته ښځه په حال شوه ما ورته وويل ترورې مالګه نه خورې .

زمونږ په کلي کې د يو نفر په ميده کې يوه دانه وه ، ډاکټر ته يې وښوده ډاکټر ورته وويل چې دا عملايت کوو که چيرې پيدا نه شوه خو ښه ده او که چيرې بيا پيدا شوه نو بيا دا سرطان دی .

کورواله يې وويل دا ډاکټر نه پوهيږي مونږه يې غزني ته وړو يو ښه زيارت دی هلته ښه کيږي ، غزني ته لاړ په زيارتو ډير وګرځېدل يو څه وخت بعد ښځه مړه شوه .

د ملا رسول لنډۍ د کېسې نه خو به ټول خبر یاست ضرورت نشته چې دلته یې ذکر وکړم .

د دې ټولو وجه ناپوهي ده ،که زمونږه ښځو پوهه لرلی نو داسې د خلاصو ملایانو به زمونږ د ښځو د عزت سره لوبې نه کولې .

زه ټول ملایان نه یادوم ، مونږ الحمدالله ډیر ښه ښه ملایان لرو، خو دا بعضې بې دینه ملایان چې دین صرف پیسې دي د ټولو ملایانو نامه بده وي .

ماخذونه

کتاب: جنسي لاربنود او لوڅ رازونه ، ليکونکی : تاج الدين عاجز زاوه وال کال ۲۰۰۳

تعليم الاسلام ويب ويب پاڼه/ليکنه: على الله متوکل الرحمن

مولوي فضل الرحمن حنفي

Lomritob ويب پاڼه/ژباړه او راټولونه: عطا محمد مياخېل

کتاب: ښځه او اسلام   ليکونکی: الحاج قاضي محمد حسن حقيار کال ۱۳۹۳

زيتون مجله پنځلسم کال اوولسمه ګڼه   ليکنه: افتحار احمد همدرد

کتاب: د ښځو د حقوقو څخه دفاع په قران او سنت کې/ ليکونکی: الحافظ مولوي شايق احمد هميم کاکړ کال ۱۳۸۶

www.wikipedia.com/women-right-in-afghanistan

د افغانستان اساسي قانون کال ۱۳۸۲

ښځه په تېرو لس کلو کې ماخذ پاڼې دی

انسی ويب پاڼه/ ښځه او ټولنه

تاند ويب پاڼه / ليکنه:فرهاد زهير/د نجونو تعليم

د ښځو د زده کړې پر وړاندې ستونزې ماخذ پاڼې دی

د کليد راډيو ويب پاڼه / ښځه او سياست

روهي ويب پاڼه/ ليکنه:ملکه هاشمي

نن ټکی اسیا/لیکوال: عبد الصمد/د ښځو حقوق څو تر ښپو لاندی

خبریال/افغانه نجلۍ ، ټولنه او د هغې له ستونزو نه ډک ژوند

نن ټکی آسیا / ښځه په پښتني ټولنه کې

تاند/ د امیدوارو مېرمنو سره باید څنګه چلند وشي / رفیع الله ستانکزی

د ښځوچارو وزارت/د ښځو پر وړاندې د تاوتریخوالي له منځه وړلو د قانون د تطبیق پنځم راپور کال ۱۳۹۵

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library